

MHS 1644

VILVÁKOK ÁLLAGA

1992. ÁPRILIS

TARTALOM

Húsvéti köszöntő	3
Lak István: Elnökségi tudósítás	3
Melléklet	5
Bartha Zsuzsanna: Beszélgetés dr. Pásztor Miklóssal	7
Elhunyt Rózsa Dezsőné	9
Dr. Orlicki János: Jogszabály változásokról	10
Rácz Lilla: Próbaállomás	14
Kitekintő: Fények helyett hangok, a beszélő számítógép	15
Horoszkóp	16
Dr. Csalay András: A vakok olvasási lehetőségei	17
Farkashalmi Gyula: A szeretet	19
175 éve született Arany János	20
Ecsedi Csaba: A CD ROM	22
Lak István: A hetedik játék	24
Hordozható művesegépek Angliából	25
Sági Andrea: Hajápolási ismeretek mindenkinek	26
Ínyenceknek	28
Kas László: Emlékezznk meg Joseph Haydnról	29
Fedorné Hidvégi Andrea: Könyvismertető	33
Az árueledás hírei	34
Felhívások	35
Bényei József: Arctalan álom, Szemem	36
Hirdetések	36

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévét megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig).

Lapunk minden kedves olvasójának
kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk!

a szerkesztőség

Lak István

Elnökségi tudósítás

A MGVYOSZ országos elnöksége 1992. február 27-én ülést tartott.

Az első napirendi pont előadója dr. Széll Lajos, a szövetség Rehabilitációs Bizottságának elnöke volt. Tájékoztatót tartott az aktuális jogszabályok kérdéseiről. E téma tárgyalásakor jelen volt dr. Orliczki János, a szövetség Rehabilitációs Osztályának előadója is. Dr. Széll Lajos többek között elmondta: a Rehabilitációs Bizottság keretében, de azon kívül megbízás alapján is részletesen több ízben foglalkoztak a látássérültekre vonatkozó, jeleleg érvényes jogszabályokkal. Többször módosították saját javaslatukat, amit a továbbfejlesztés érdekében tettek. Javaslatokról az elnökséget is tájékoztatták. Részleteiben is vizsgálták, hogy mit lehet tenni a jogalkotó munkák terén. Utalt arra, hogy sajnos, törvényi szinten is sorozatban olyan jogszabályok jelennek meg, melyek az alapvető jogelmélet legelemibb követelményeit sem elégítik ki. Ezek a rendeletek (joghézag miatt) többnyire megvalósíthatatlanok. Amit a jog biztosít, az gyakran nélkülözi a

gazdasági hátteret. Az önkormányzatok nem rendelkeznek a szociális járandóságokhoz szükséges anyagi fedezettel. Szociális kérdésekben maga a parlament is meglehetősen érzéketlen.

A tájékoztató végén a készülő Szociális Törvény tervezetének néhány pontjával foglalkozott a testület. E tervezetnek különösen az egészségkárosodási járadékra vonatkozó szakaszát vitatta meg az elnökség. Ezt illetően a tervezet két változatot tartalmaz. Az elnökség az első, „A” változat mellett döntött. A látássérültekre vonatkozóan kiemelte annak fontosságát, hogy a jövőben szigorú szabályok szerint kell meghatározni a fogyatékoság súlyosságának mértékét.

Az alábbiakban közöljük az egészségkárosodási járadékra vonatkozó „A” és „B” változatot.

1. Rögzíti a törvény, hogy egészségügyi járulékra jogosult az, akinek életvitelét született vagy szerzett egészségkárosodása nehezíti. E támogatási forma az objektíven meglévő hátrányokat hivatott kompenzálni, tehát ez az ellátás nem függ a szociális helyzettől, csak a károsodás mértékétől.
2. A megvalósítás alternatívái:
2/a. Súlyos egészségkárosodásban szenvedők:

4

A jogosultság az emelt összegű családi pótlékhoz való jogosultság megállapítására használt egészségügyi szakmai normatívák (illetve ezek kismértékű kiterjesztése) alapján kerül elbírálásra. Aki e körbe beletartozik, azonos összegű (például: a mindenkori létfenntartási támogatás 75%-ára) járadékra jogosult, tekintet nélkül fogyatékoságának típusára.

2/b. Minden, legalább 67 %-ban egészségkárosult:

A jogosultság a rokkantság fokához kapcsolódik, így rendre arányosan magasabb összeget kap a III., a II., és az I. csoportos egészségkárosodott.

Mindkét alternatíva esetében csak az jogosult a járadékra, aki a 18-ik életévét betöltötte és 60-ik életéve előtt vált egészségkárosodottá.

A második napirendi pontban az elnökség az 1992. III. 21-én tartandó beszámoló előkészítésével foglalkozott, majd a főtitkár és az elnök által az Országos elnökség 1991. évi munkájáról szóló beszámolót vitatta meg a testület. A tervezet szövegéhez több módosító, kiegészítő javaslat hangzott el. Az elnökség a beszámolót jóváhagyta. E tájékoztatót minden országos küldött időben megkapja tanulmányozás végett. Az Országos Küldöttközgyűlés az elnökségi beszá-

moló megvitatása után fogja megválasztani a jelölőbizottságot. Ebben az esztendőben először a szövetség területi szerveiben, majd 1993. márciusában országos szinten választások lesznek.

A harmadik napirendi pontban Bódis Károlyné, a pü. osztály vezetője tájékoztatta az elnökséget a szövetség 1991. évi gazdálkodásáról és az 1992. évi költségvetés tervezetéről. A tájékoztató fontosabb adatait jelen tudósítás melléklete tartalmazza. A testület tagjai az ismertető egyes tételeivel kapcsolatban elmondták észrevételeiket, kérdéseiket, javaslataikat. A beszámolót az elnökség jóváhagyta. A negyedik napirendi pontban dr. Szóke László, az Üdültetési Bizottság elnöke tájékoztatta az elnökséget a fontosabb javaslatokról. Ezek között elsődleges fontosságú a térítési díjak megállapítása és az étkezési szerződés megkötése. Az OKISZ üdülő ebben az évben napi 350 forintért tudja vállalni az étkeztetést, amely más üdülőkhez képest kedvező. Az elmúlt évben a napi étkeztetési költség 250 forint volt. A folyamatos áremelkedések következtében az OKISZ üdülő is kénytelen volt emelni árait. Az étkezés költsége hárul a beutaltakra, a többi költség a szövetséget terheli. Az áremelés azt jelenti, hogy a kéthetes turnusban a térítési díj a szövetség felnőtt tagjainak, illetve felnőtt kísérőinek személyenként 4 900 forint. Ez a tavalyi 3 500 forinthez viszonyítva 1 400 forint emelést jelent. A gyermekek, illetve a jövedelemmel még nem rendelkező 14 éven

felüliek esetében 2 500 forint a térítési díj a múlt évi 1 800 forinttal szemben.

Az elnökség vita után úgy határozott, hogy a felnőttek esetében 4 000 forint, a gyermekek és a 14 éven felüli, jövedelemmel még nem rendelkezők esetében 2 000 forint lesz a térítési díj ez évben személyenként, az üdülés kéthetes időtartamára. A költségtérítés többi részét illetően a szövetség a szükséges összeget megfelelő gazdálkodással igyekszik előteremteni. Ebben az évben az üdülési szezon a boglári üdülőben május 28-án kezdődik és szeptember 16-ig tart. Ez idő alatt nyolc turnusban lesz az üdültetés. Lehetőség van évenkénti beutalásra is, de csak akkor, ha a Rehabilitációs Osztály előzetes tájékoztatása alapján az adott turnusra más jogos igény nincs. A férőhelyek elosztásánál figyelembe vették az üdülőjegyek megyei szervezeteknél történt tavalyi felhasználását.

A bejelentések között hangzott el: 1992. július 26 és augusztus 2-a között látássérültek hetét rendeznek Hollandiában, amelyre két sorstársat és egy kísérőt várnak hazánkból is. Az ott-tartózkodási költséget a vendéglátók térítik, csak az utiköltséget kell fizetnie a szövetségnek. A találkozóra fiatalokat várnak, ahol részükre játékokat, vetélkedőket rendeznek.

Február 21-én Pécsen a Világ Világossága Alapítvány szervezésében volt egy nevelési konferencia, amelyen a látássérült gyermekeket oktató intézmények szövetségünkkel együtt

vettek részt. Többek között az is elhangzott: nagyon fontos, hogy bárhol is hozzanak létre látássérültek számára óvodákat vagy kiscsoportokat, ott célszerű, ha a látásvizsgáló állomás megállapítja az odakerülő gyermek látáscsökkenésének mértékét. Debrecenben is alakult látássérült kisgyermek számára egy óvodáscsoport, melynek a szövetség központi adományszámlájáról 20 000 forint támogatást biztosít.

A tanácskozás az elnök zárszavával ért véget.

5

MELLEKLET

Beszámoló a MVGYOSZ 1991. évi gazdálkodásáról és az 1992. évi költségvetési tervezetről
(A beszámoló fontosabb részletei)

A MVGYOSZ 1991. évi eredeti előirányzatának összege 43 860 000 forint volt. Saját hatáskörben 2 010 000 forintos előirányzatcsökkenést és a céljellegű támogatások figyelembevételével 8 750 000 forint előirányzat-

6

növekedést hajtottunk végre. Az előirányzatváltozásokat figyelembe véve, a módosított bevételi és kiadási előirányzatunk 50 600 000 forintra változott.

A tényleges bevétel 47 819 000 forint, a kiadás 51 700 000 forint volt. A költségvetési tervhez képest bevételi előirányzatunk 95 %-os, a kiadási előirányzatunk a tényszámok alapján 102 %-os teljesítést mutat. A 3 881 000 forint többletkiadást az előző évi pénzmaradványunkból fedeztük. A költségvetéshez biztosított támogatás csökkentett összege 35 990 000 forint volt.

* * *

A költségek megoszlási aránya a költségviselők szerint:

A központ, Budapest- és Pest megye	68 %
A megyék	21 %
A balatonboglári üdülő	.5 %
A Vakvezetőkutya-Képző Iskola	6 %

* * *

Az 1991. évi költségek megoszlási aránya az összköltséghez képest viszonyítva a következő:

Anyagköltség	10 %
Béreköltség	25 %
TB-járulék	11 %
Értékcsökkenési leírás	.5 %
Anyagjellegű költség	16 %
Bérellegű költség	.4 %
Egyéb TB költség	.8 %
Nem anyagjellegű költség	11 %

Bankköltség	.1 %
Árueladás	.5 %
ÁFA	.4 %

A Vakvezető Kutya-képző Iskola költsége 1991-ben 2 560 000 forint volt.

A bevétel 456 000 forint, a ráfordítás összege 2 104 000 forint. Az 1991. évben 21 kutyát adtak át gazdáknak. Egy kutya kiképzésének teljes összege kb. 100 000 forint volt.

A balatonboglári üdülő összköltsége 1991-ben 3 360 000 forint volt. A bevétel 1 157 000 forint. Itt a ráfordítás összege 2 203 000 forint, amely összeg igen magas. Az üdülésben az egy személyre jutó költség összege 6 206 forint.

A megyék adományszámláinak összesített záróegyenlege 1991 végén 5 427 000 forint volt.

A központi adományszámla záróegyenlege 17.049.000 forint.

* * *

A szövetség 1992. évre 46 millió forint állami támogatást kapott. A saját bevételek összegét 7 192 000 forintra tervezzük. Így a szövetség az állami támogatást és a saját bevételeket figyelembe véve 53 192 000 forintból gazdálkodhat.

* * *

Ebből előre láthatólag

A központ	60 %-ot
A megyék	27 %-ot
A balatonboglári üdülő	.7 %-ot
a Vakvezető Kutya-képző Iskola	.6 %-ot

használ fel.

Bartha Zsuzsanna

Beszélgetés Dr. Pásztor Miklóssal, a
Népjóléti Minisztérium
Társadalompolitikai Főosztályának
vezetőjével a készülő Szociális
Törvényről

Az újabb és újabb törvények születésének korát éljük. Akarjuk, nem akarjuk, érdemes figyelemmel kísérnünk a törvényhozást, hiszen életünk szerves részét képezik a jogszabályok. Természetes, hogy önkéntelenül is felkapjuk fejünket, ha a készülőben lévő Szociális Törvényről hallunk némi tájékoztatást. Úgy véljük, hogy ez bennünket, fogyatékos embereket is közelebbről érint.

Azzal a szándékkal kerestem meg Dr. Pásztor Miklós urat, aki a törvény tervezetének előkészítési munkálataiban vesz részt, hogy a Vakok Világa olvasóinak rövid, tömör tájékoztatást kérjek a Szociális Törvény elgondolásairól, s elsősorban a bennünket érintő kérdésekről. Pásztor úr készséggel állt rendelkezésemre, s remélem, hogy az alábbi interjú hasznos eligazodást nyújt a kedves olvasóknak.

* * *

Szerk.: A törvény tervezetének első változata már elkészült és napvilágot látott. Most egy újabb változaton dolgoznak. Mikorra várható ennek elkészülte, amely már a Parlament elé kerülhet megvitatásra és jóváhagyásra?

P.M.: A végleges törvény elkészítésének határideje az első félév, azaz május—június. Ekkorra kell az Országgyűlés elé beterjeszteni.

Szerk.: Miért volt szükség egy úgynevezett Szociális Törvény megalkotására? Mit takar az elnevezés?

P.M.: Egyik célkitűzésünk, hogy törvényi szinten rendezzük a szociális ellátások és szolgáltatások helyzetét, az eddig sok—sokféle törvényben meglévő rendelkezések összesítését, rendezését kívánjuk biztosítani. A Szociális Törvény kifejezetten az úgynevezett célzott szociális ellátást szolgálja, vagyis ami szelektív szociálpolitika. Ez azt jelenti, hogy nem mindenkire vonatkozik, hanem egyes, speciális helyzetben lévő csoportokra, amelyek a lakosság kisebb részét alkotják.

Szerk.: Az elmúlt években sokat hallottunk az ú.n. szociális védőhálóról. Ez a törvény felvállalja-e ezt a szerepkört?

P.M. Nagyon reméljük, hogy ezt a szerepet be fogja tudni tölteni, s túl ezen bizonyos szolgáltatásokat fog tudni biztosítani.

Szerk.: Bennünket, fogyatékos embereket rendkívül foglalkoztat az a kérdés: az új törvény deklarálja-e, hogy a társadalomnak a fogyatékosokról való gondoskodás állami feladat?

P.M.: Természetesen a törvény ezt a tételt kimondja. Minden szociális ellátás állami feladat. Ezenkívül az önkormányzatok és a non—profit szervezetek még bármiféle egyéb ellátást is

8

biztosíthatnak. Az alapellátás viszont minden körülmények között állami feladat.

Szerk.: A Szociális

Törvény garantálja-e a jövőben is a látássérülés kompenzálását szolgáló vak személyi járadékot? Ha igen, miből szándékozik finanszírozni?

P.M.: Ebben a témakörben egy kis átrendezeit tervezünk. Először is úgy gondoljuk, hogy indokolt a különböző fogyatékoságokat, melyek végül is azonos súlyosságúak, egyként kezelni. Így módon a különböző szétszórta ellátásokat megpróbáljuk egyesíteni az úgynevezett egészségkárosodási járadék formájában. Ezt minden érintett megkapná. Természetesen ez magába olvasztaná a vakok személyi járadékát is. Eddig ezt a járadékot a társadalombiztosítás, a jövőben pedig az állami költségvetés fogja finanszírozni. A tervek szerint az egészségkárosodási járadék egy emeltebb összeg lesz az egyéb szociális segélyekhez viszonyítottan.

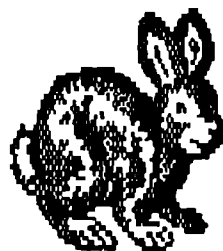
Szerk.: Feladata-e ennek a törvénynek az is, hogy a vakok személyi járadékának folyósításában kialakult „káosz”-t is rendezze?

P.M.: Ez a törvény azért készül, hogy a megállapítási és a folyósítási problémák rendezhetőek legyenek.

Szerk.: Magyarországon úgy tűnik nem teljesen tisztázott az a kérdés, hogy ki számít súlyosan fogyatékosnak. Gondolok itt akár a vakság meghatározására is. Érinti-e ezt a problémát a törvény?

P.M.: Az I. és a II. rokkantsági kategória meghatározását az eddigi kormányrendeletek az orvosi bizottságok keretébe utalják. Az egészségkárosodási

járadékot az ebbe a két kategóriába soroltak fogják kapni. Elképzelhető, hogy a kategóriák megállapítása némiképp „szigorúbban” fog történni.

Szerk.: A törvény készítésének munkálatai során kikéri-e a fogyatékosok érdekvédelmi szervezeteinek véleményét? Igyekszenek-e figyelembe venni észrevételeiket?

P.M.: Természetesen. Eddig is rendszeresen megkapták az elkészült anyagokat. Véleményüket kifejthetik, s amit lehet figyelembe veszünk ezekből.

Szerk.: Számszerűen megmondható-e, hogy körülbelül mennyien dolgoznak a törvény elkészítésében?

P.M.: A minisztérium valamennyi illetékes szervétől van munkatárs, s vannak külső szakértők is — jogászok, szociálpolitikusok. Végül pedig van egy „mag”, amely összegyűjti és összegyűrja az egyes véleményeket.

Szerk.: Érinti-e a törvény a rehabilitáció kérdését?

P.M.: A Szociális Törvény megpróbálja azokat az intézményeket létrehozni, amelyek hatékonyabb képzést, átképzést tudnak biztosítani. Szükség van a Rehabilitációs Alap újragondolására is. Arra törekszünk, hogy azoknál, akiknél lehetséges ott a munka kapjon szerepet, ne pedig a leszázalékolás. Persze a gazdasági helyzet feltétlenül meghatározza, hogy milyen munkalehetőségeket lehet találni. A védett munkahelyek és a szociális foglalkoztatók továbbra is megmaradnak, sőt szerepüket bővíteni kell. Akadnak már olyan kísérletek, hogy pl. az önkormányzatoknál felmerülő munkákat nem adják ki vállalkozóknak, hanem a

szociális foglalkoztatókkal végeztetik el. Ahhoz, hogy ezek a kísérletek általánosan is elterjedjenek, az önkormányzatok szemléletének is változnia kell.

Szerk.: *A Szociális Törvény igen sokféle ellátást és szolgáltatást kíván biztosítani az arra rászoruló rétegeknek. Célkitűzései humánusak és európai színvonalúak. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy lesz-e elegendő pénz a megvalósításra. Milyen távon tervezik az elképzelések teljes megvalósulását?*

P.M.: A törvény egy része már nyilván 1993-tól életbe lép. Lesz olyan ré-

sze, amely majd a későbbiekben. Ez ütemezésre kerül. Ahogy már korábban is említettem, az alapellátás állami feladat, amit a költségvetésnek kell finanszíroznia.

Szerk.: *A Vakok Világa olvasói nevében köszönöm az interjút.*

A MVGYSZ Országos Elnöksége nevében megjegyezni kívánom, hogy a Szociális Törvénynek az elnökség által tárgyalt koncepciója nem a Népjóléti Minisztériumon keresztül jutott el szövetségünkhöz.

(A főtítkár észrevételezése).

Elhunyt Rózsa Dezsőné

Halálának híre nem érhetett váratlanul bennünket. Tudtuk, hogy súlyos beteg. Most mégis megrendülten olvastuk a gyászjelentést: 1992. február 12-én Erzsike eltávozott.

64. életévében járt és „örök fiatal” volt. Békés megye elnökségében aktívan dolgozott sorstársaiért. A megye országos küldötte volt.

Jómagam és a Felnőttkori Látássérültek Baráti Körének közössége 1987-ben ismer-te meg személyesen. Csehszlovákiába kirándultunk akkor, s útítársul szegődött hozzánk. Közben az is kiderült, hogy jól beszél szlovákul, s bizony nagy hasznát láttuk nyelvtudásának.

Az elkövetkezendő években is gyakran találkozhattunk vele különböző programja-inkon. Ott volt velünk Boglárlellén, Bada-

csonyban. Maga volt a derű, kísérője a nálánál is rosszabbul látó sorstársaknak.

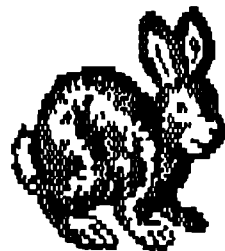
Megszerettük mindnyájan, egyhangúlag. 1990-ben neki köszönhetően a Baráti Kör egy csoportja Tótkomlós —Erzsike szülőfaluja— vendége volt. Ez volt az utolsó közös nyarunk. Ekkor még vidám és egészséges volt. Feledhetetlen élmény volt és marad Tótkomlós mindnyájunknak, akik ott voltunk.

Egy fél év elteltével hallottuk meg, hogy Erzsike megbetegedett. Szörnyű volt hallani, de reménykedtünk.

Sajnos reményeink nem váltak valóra. A betegség legyőzte. Egész életében humanistaként élt, hitt az emberek jóságában és Ő maga volt a jóság.

Élete és halála egyaránt példamutató mindannyiunk számára, s akik ismertük há-lásak lehetünk a Sorsnak, hogy rövid földi pályafutásunk során találkozhattunk vele.

(Bartha Zsuzsanna megemlékezése)

dr. Orlicki János**Jogszabályi változásokról**

(az 1991. évi XC. Törvény a magánszemélyek jövedelemadójáról)

Az adórendszer rövid jellemzése:

A gazdasági viszonyokban bekövetkezett változások, a tulajdonviszonyok átalakulása, a pénzintézetek (bankrendszer) tagozódása szükségessé tette az adórendszer átalakítását is. Ennek az átalakításnak az arányában hatottak az országgyűlés által az elmúlt év decemberének végén alkotott törvények:

- ☞ Az adózás rendjéről (1991 LXXXV. Törvény)
- ☞ Társasági adóról (1991 LXXXVI. Törvény)
- ☞ A gépjármű adóról (1991 LXXXII. Törvény)
- ☞ A magánszemélyek jövedelemadójáról (1991 XC. Törvény)

A jogalkotó az adórendszer kialakításánál a svéd mintát vette alapul, ez felelt meg legjobban kibontakozóban lévő piacgazdálkodási viszonyainknak. A rendszerváltozást követően számos élesen feszülő társadalmi probléma is felvetődött, például a munkanélküliség rohamos növekedése, a privatizációs folyamatok elhúzódása, a szociális létbizonytalanság stb. A fenti felsorolásból kitűnik, hogy az adórendszer számos olyan kérdésben is megoldásra vállalkozik, amelyek nem az adó- és pénzügypolitika eszközeivel, hanem a gazdasági szerkezet átalakításával oldhatók meg. A változások az állami kiadá-

sokhoz szükséges adóbevételek folyamatos biztosítása érdekében kívánnak hatni, úgy, hogy az adózó nettó jövedelme ne csökkenjen.

A jövedelem meghatározása:

A törvény, hat fő jövedelemtipust ismer:

- ☞ Nem önálló tevékenységből származó jövedelem
- ☞ Önálló tevékenységből származó jövedelem
- ☞ Ingatlan, ingó vagyontárgy és vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem
- ☞ Takarékbetétből, értékpapírból származó jövedelem
- ☞ A kis összegű és más kifizetésekből származó jövedelem
- ☞ Az egyéb (általában járadék jellegű) jövedelem

Minden jövedelem egységesen a jövedelemadó törvény szerint adózik. Belföldi magánszemély az összevont bel- és külföldi jövedelme után, a külföldi magánszemély a belföldi jövedelme után adózik. Nem önálló tevékenységből származó jövedelmekhez zömében a munkaviszonyból származók tartoznak. Nem önálló tevékenységből származó bevétel teljes egésze jövedelem, ezzel szemben költségek nem számolhatók el. Ha a magánszemély munkáltatójától adóköteles vagyoni értéket kap, akár természetben, akár pénzben (pl. természetben nyújtott munkahelyi

étkeztetés helyett pénzben kifizetett összeg) akkor ez a bevétel is teljes egészében jövedelem.

Önálló tevékenységnek tekintendő, mindaz amit a magánszemély munkaviszonyon, szövetkezeti tagsági viszonyon, társasági tagsági viszonyon kívül jövedelemszerzési célból folytat. E körbe tartoznak az egyéni vállalkozók, mezőgazdasági kistermelők, feltalálók, tudományos és művészeti alkotók (szellemi tevékenységet végzők). Az önálló tevékenységből származó jövedelem, megállapításánál kétféle képpen járhatunk el. A törvény által kínált egyik megoldás, hogy e tevékenységből származó bevételből le kell vonni a bevétel megszerzése érdekében ténylegesen felmerült és számlával igazolt költségeket (tételes költségelszámolás). A törvény által kínált második megoldás, ha a magánszemély nem kíván a tételes elszámolással élni, akkor bevételének kilencven százalékát (jövedelemtartalom) kell jövedelemként számításba venni. Ha a jövedelem többfajta önálló tevékenységből származik, alapszabály az, hogy a választott jövedelem meghatározást kell alkalmazni minden tevékenységre. Így, például, ha valaki önálló szellemi tevékenységből és egyéni vállalkozásból jut bevételhez, és számára a szellemi tevékenységből származó jövedelme számításánál a 90%-os jövedelemszabály kedvezőbb, és azt alkalmazza, ugyanez a szabály alkalmazandó az egyéni vállalkozásból származó jövedelem megállapítására is, tekintet nélkül arra, hogy az egyéni vállalkozói tevékenységre nézve ez kedvezőtlenebb.

Mivel a szellemi tevékenységet folytatók adózási rendszere teljes egészében megváltozott, ehelyütt röviden kívánunk szólni a szellemi tevékenységről:

A munkaviszonyon kívüli találmányból, egyes művészeti és tudományos alkotótevékenységből, továbbá minden szerzői jogvédelmet élvező tevékenységből származó jövedelmet tekintjük szellemi tevékenységből származó jövedelemnek. Az adóköteles jövedelem meghatározása esetén, mivel a szellemi tevékenység önálló tevékenységnek számít, kétféleképpen járhatunk el. Egyrészt a bevételből tételesen levonhatjuk a költségeket, másrészt a törvény által kínált 90%-os jövedelemtartalmat fogadjuk el. Megjegyezzük, hogy a szellemi tevékenység jövedelméből 100 000.-Ft mentes az adózás alól. A magánszemély évközben, vagy az adóév végén, ha az számára kedvezőbb, változtathat a korábban választott jövedelemszámítási módszerén. Az így keletkezett túlfizetést, vagy hiányt adóbevallásakor rendezheti.

A mezőgazdasági kistermelő évi 750 000.-Ft jövedelemig nem fizet adót. 750 000—2 000 000.-Ft közötti árbevételenek (állattenyésztés esetén 10%, növénytermesztés esetén 30%-a) a diktált jövedelemtartalom, azaz jövedelemként ez vehető figyelembe. A mezőgazdasági kistermelőkre vonatkozó eltérő adószabályozást politikai megfontolások indokolták.

1992-től megszűnt a megszerzéstől számított tíz éven túli ingatlan elidegenítéséből származó jövedelem teljes adómentessége. Az adhat el adómente-

12

sen ingatlant (vagyoni értékű jogot), aki azt 1982 január 1. előtt szerezte.

Ingatlanok (vagyoni értékű jogok) átruházásából származó jövedelemnek, csak az 50%-a adóköteles. Célszerűnek látjuk az ingó és ingatlan tulajdon átruházásával kapcsolatos adózásra vonatkozó fontosabb rendelkezéseket az alábbiakban röviden ismertetni:

1992-től megszerzett ingatlan (vagyoni értékű jog) átruházása esetén a szerzési értéket csökkenteni kell a megszerzéssel kapcsolatos vissza nem térítendő munkáltatói támogatás, önkormányzati támogatás, és a megszerzéskor elengedett hiteltartozás összegével. Költségként érvényesíthető az igénybe vett hitel megfizetett kamata.

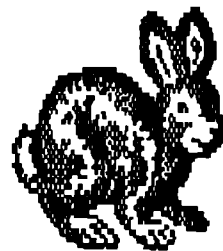
Ingatlanok, vagyoni értékű jogok cseréjét úgy kell tekinteni, mintha a cserélő felek, külön—külön adásvételi szerződést kötöttek volna, vagyis a cserепартnerok, külön—külön adókötelesek. Elidegenítéskori forgalmi értéknek a kapott csereingatlan forgalmi értékét kell tekinteni. Megjegyezzük, hogy aki ingatlan (vagyoni értékű jog) értékesítéséből származó jövedelmét részben vagy egészben saját maga, vagy hozzátartozója számára lakásvásárlásra, lakásépítésre, bérleti jog megszerzésére fordítja ezt a részt, az adóköteles jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe vennie. Ha az így vásárolt, vagy épített lakást eladják, a korábban figyelembe nem vett összeg adókötelessé válik, és hozzá kell adni az eladott lakás ellenértékeként kapott bevételhez, azaz a szerződésben foglalt vételárhoz. A vagyoni értékű jog fogalma kibővült a lakásbérlettel, ezért a bérlakás bérleti jo-

gának elidegenítéséből származó jövedelem is adóköteles.

Az ingyenes értékpapírra vonatkozó szabályok változatlanok (juttatáskor nem adóköteles). Ha az ingyenes értékpapírt tulajdonosa elidegeníti, ebből származó adóköteles jövedelemnek a névértéket kell tekinteni. Kivételt képez az, ha az ingyenes értékpapír kibocsátója jogutód nélkül megszűnik. Az ilyen értékpapír elidegenítésekor az értékpapírra ténylegesen kifizetett összeg tekintendő jövedelemnek. Munkánélküli járadék akárcsak a végkielégítés, lakossági jövedelem, tehát adóköteles.

Az 1992. évi adóváltozások egyértelműen a kedvezmények szűkítése és teljes eltörlése irányába hatottak. Az adórendszer és az adókedvezmény nem tudja azt felvállalni, hogy a munkanélküliség kérdését megoldja. Ahogy a gazdasági lehetőségek, értékesítési lehetőségek bővülnek, ez önmagában kell, hogy felszívja azt a munkaerőt, akit foglalkoztatni kell, vagy lehet. A problémát nem oldja meg ha az adókedvezményhez kapcsolódik a foglalkoztatás, ez önmagában látszátmegoldáshoz vezet. Tipikus példája ennek az elmaradott térségekhez fűzött adókedvezmény, ez az adórendszerben 1992-ben megszűnt.

Vannak olyan jövedelmek, amelyek korábban nem léteztek, ilyen a jóvátétel és a kárpótlás (Mindekettő adómentes). Egyéb jövedelmek esetében említést kell tennünk arról, hogy ha valaki a lakását bérbeadja (és tegyük fel, hogy annak érdekében, hogy valahol lakhasson egy másik lakást bérel) a bérbeadásból származó jövedelem adóköteles. Ked-

vezmény azonban az, hogy építmény esetében is fennáll a tételes költségelszámolás lehetősége. Az építmény amortizációját időarányosan és területarányosan is érvényesítheti a bérbeadó.

Adótábla kedvezmények, adózás.

Magánszemélyek az adóévben elért összes jövedelmét össze kell vonni (összjövedelem). Az adóalap megállapításánál az összjövedelmet különböző tényezőkkel csökkenteni kell. Így többek között összjövedelem csökkentők: belföldi székhelyű alapítvány céljaira és közérdekű kötelezettség vállalásra befizetett összeg, súlyosan fogyatékos magánszemély jövedelméből havi kétezer forint, munkavállalói érdekképviselet részére befizetett vagy levont tagdíj, munkavállalói járulék, magánszemély részéről megfizetett helyi adó. Az összjövedelmet csökkentő tényezőknél meg kell jegyeznünk, hogy az alapítvány ill. a közérdekű kötelezettségvállalás céljára történő befizetést az általuk kiadott igazolással lehet érvényesíteni. Ezen igazolás kiadásához az APEH illetékes megyei igazgatóságának előzetes engedélye szükséges. Adórendszerünk továbbra is megtartotta a súlyosan fogyatékos személyek kedvezményét és ehhez kapcsolódóan megmaradt az a korábbi jogszabályi rendelkezés is, hogy az ilyen személy éves jövedelme évi 108 000 Ft-ig adómentes. A családi pótlék új rendelkezései alapján kibővült a szociális kedvezmény minden gyermekre vonatkozóan. Így a korábban csak nagycsaládosokat megillető adókedvezmény azt a magánszemélyt is

megilleti, aki családi pótlékra jogosult. A családi pótlékra jogosult személy gyermekenként havi 1 300 Ft-ot vonhat le jövedelméből, ezt a kedvezményt több gyermek esetében a szülők előzetes nyilatkozata alapján megoszthatják úgy, hogy pld. 2 gyermek vonatkozásában a családi pótlékat az egyik gyermekre az édesanya, a másik gyermekre az édesapa igényli, ezért külön-külön havi 1 300 Ft. vonható le a szülők jövedelméből.

Ez a jelentős kedvezmény megközelítően tíz milliárd forint adóbevétel kiesést jelentett az állami költségvetésnek. A különböző jogcímenek legfeljebb az összjövedelem összegéig vonhatók le tételek.

1992-től bevezetett személyi jövedelemadó jelentősen növelte az adómentes jövedelem—határt és csökkentette az adósságokat maximálva a személyi jövedelemadó százalékos mértékét (40%).

Az adó mértéke ha az adó alapja :

- ☞ 0-tól 100 000 Ft-ig : 0 %.
- ☞ 100 001 Ft-tól 200 000 Ft-ig :
a 100 000 Ft-on felüli rész 25 %-a.
- ☞ 200 001 Ft-tól 500 000 Ft-ig:
25 000 Ft, és a 200,000 feletti rész 35 %-a.
- ☞ 500 001 Ft-tól : 130 000 Ft, és az
500 000 Ft feletti rész 40 %-a.

Mint már említettük a magánszemélyt az összjövedelme után adókötelezettség terheli. Az adókötelezettség magában foglalja magánszemély bejelentési, nyilatkozattételi, vagy nyilatkozattételi, adóalap- és megállapítási, bevallási, adóelőleg- és adófizetési, nyil-

14

vántartás- és vezetési, bizonylat-kiállítási és az ezekre vonatkozó megőrzési, valamint adatszolgáltatási köte-

lezettséget. Ha a magánszemélynek kizárólag egy munkaviszonyból származó jövedelme van és erről a munkáltató részére nyilatkozatot ad, akkor az adóalapot és az adót a munkáltató állapítja meg, vonja le és fizeti be, ill. túlfizetés esetén az adókülönböt visszatéríti. A munkavállaló részéről nyilatkozat jogkövetkezmények szempontjából adóbevallásnak minősül. Az önálló tevékenységet folytató magánszemély tekintet nélkül arra, hogy tevékenységéből származott-e adóköteles jövedelem adóbevallásra kötelezett.

Nem kell adót fizetni a nyugdíj, a nemzeti gondozott gondozási díja, a gyermekgondozási segély, a nappali közép- és felsőoktatási intézmény tanulóinak ösztöndíja, pénzbeni szociális támogatása, jövedelem kiegészítő pótléka és jutalma után. Nem kell adót fizetni a nyugdíj és az adott évben szerzett egyéb jövedelmek együttes összegének évi 108 000 Ft-ot meg nem haladó része után. A legalább 67 %-ban csökkent munkaképességű magánszemélyt (ha rokkantsági nyugdíjban nem részesül)

továbbá az öregségi nyugdíj-korhatárt elért magánszemélyt, e törvény vonatkozásában nyugdíjasnak kell tekinteni.

A fizetendő adót úgy kell megállapítani, hogy az adóalap után kiszámított adóból le kell vonni azt az összeget, amely a nyugdíjjal azonos összegű összjövedelmű magánszemélyt adóként terhelné. Pl. ha a nyugdíj 10 000 Ft/hó és a nyugdíj mellett szerzett jövedelem 50 000 Ft, akkor az évi összjövedelem 170 000 Ft. 170 000 Ft összjövedelem után 100 000 Ft-ig 0%, 70 000 Ft után a 100,000 Ft feletti rész 25%-a, tehát 17 500 Ft az adó. A nyugdíjjal azonos összjövedelmű személy adója: $10,000 \times 12 = 120\,000$ Ft. 100 000 Ft-ig 0 % a 100 000 Ft feletti rész, azaz $20\,000$ Ft után 25 % = 5 000 Ft az adó. Fizetendő adó mértéke: 12 500 Ft. Tehát az a nyugdíjas, aki 1992-ben havi 10 000 Ft nyugdíja mellé még évi 50 000 Ft jövedelmet szerez az 1992-ben elért összjövedelme után 12 500 Ft adót köteles megfizetni. 1992-ben is mentes továbbra is a vakok személyi járadéka, az önkormányzat által nyújtott szociális és nevelési segély, rokkantsági járadék. ● ● ●

Rác Lilla Próbaállomás

*A gép jelez, a kagylót felveszem
s jelentkezem: Itt próbaállomás –
valakit hívnak, fürgén kapcsolom,
s máris jön, jön az újabb hívás.*

*Elmondom egy nap százszor, többször is,
ó, hányszor a hosszú év alatt!
Adom és veszem, oldom és kötöm*

az idegként futó vonalakat.

*Még álomban is kísérnek néha,
hangok jönnek, hívnak, kapcsolok,
s én névtelen szolgálja a Gépnek,
hogy engem hívnak, arról álmodok.*

*Néha csak eltűnök rajta:
Milyen lehet kint? Szép – e a Világ?
Másoknak fénylik a lüktető élet,
s enyém a Próbaállomás.*

KITEKINTŐ

Fények helyett hangok: a beszélő számítógép

(Megjelent a debreceni „Piacz” c.lap januári számában)

Mintha egy sci-fi robottermébe csöppentem volna. A gép — nagy gondot fordítva a kiejtésre (!) — pontról pontra „elmeséli” nekem, mire jó, hogy ő, eltérően a többi számítógéptestvérétől, még beszélni is tud. „Ez a program tartalmazza azokat az ember—gép kapcsolati megoldásokat, melyek segítségével a vak ember teljes sebességgel képes használni a számítógépet munkája során.

A vak értelmiségiek és tanulók életében gyökeres változást hoz majd ez az új segédeszköz.

— Egy kicsit olyan, mintha visszakapnánk a látásunkat — mondja dr. Szél Lajos, aki jogtanácsosi munkájában is nagy hasznát veszi ennek az ízig-vérig huszadik századi találmánynak. A számítógéphez kapcsolt beszédszintetizátor segítségével minden adatot vissza tud keresni. Áldják a gépet a vak egyetemisták, a leendő közigazdászok, a joghallgatók és a programozó—matematika szakosok. Persze nem csak azért, mert leegyszerűsíti tanulmányaikat, — hiszen a számítógépbe testszerűen betáplált tananyag a gyakorlást is lehetővé teszi, a gyümölcsöző kérdezz—felelek játékot a hallgató és a mindentudó tanárrá

avanzsált számítógép között —, hanem azért is, mert majdan teljes értékű teljesítményre lesznek képesek. Menynyivel egyszerűbb lesz a vak telefonközpontosok élete: számismeretüknek nem szab határt a véges emberi memória. Van is már Debrecenben beszélő telefonkönyv, ennek adatai a legkisebb számítógépbe is beleférnek.

— *Az üzemek, gyárak vezetői áldoznak-e arra, hogy ezt az eszközt megvegyék a vak dolgozóknak?*

— Igen. Amikor Debrecenbe érkezett az első tíz gép, örömmel tapasztaltuk, hogy négyet munkahelyre rendeltek. De nem feltétlenül szükséges az egész szerkezetet beszerezni, elég a körülbelül tízezer forintos beszédszintetizátor. Ez bármelyik számítógéphez csatlakoztatható.

— *Mennyibe kerül ez a gép, és vajon hányan tehetik meg, hogy megvegyék maguknak? Kapnak-e erre támogatást a Vakok Szövetségétől?*

— A legkisebb „BraiLabok” mindenestől húszezer forintba kerülnek. Sajnos, a szövetség külön erre nem tud pénzt adni. Időnként alapítványoktól kapunk valamennyit. De a vakok, ha tehetik, mindenképpen beszerzik maguknak az ilyen hasznos segédeszközöket.

Dr. Szél Lajos új programot hív le: egy párezer sorból álló angol „tankönyv” első lelkjét kezdi mondani a gépbe zárt „tanár” hangja.

— Meg kell tanulnom angolul, hogy könnyeben

15

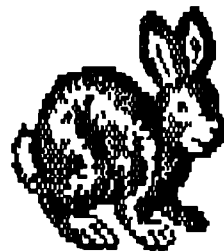
16

tudjak programozni — jegyzi meg computer kalauzom, miközben kezembe nyom egy majdnem szabályos dominót. Rajta felül három apró, de jól tapintható pötty, alatta a latin ábécé S betűje, az ujjak számára jól „láthatóan”.

— Így tanulható meg a Braille-írás és a látók írása egyszerre. Milyen egyszerű. Olyan, mint a vak gyerekek számára készült — a távolságokat kézzel

foghatóan jelző vonalzó. Ötletes, mint dr. Szél Lajos számos egyéb, a vakok életét megkönnyítő találmánya. Ő mindig azon tóri a fejét: hogyan segíthetne társain. Ezért is lelkesedik a beszélő számítógépért, újabb és újabb programokat próbál ki.

— Mert ez a gép lehetőség, hatalmas előrelépés az önállóság felé. ■

H O R O S Z K Ó P

Előrejelzés a Kos jegyében születetteknek (március 21-április 20.)

A hónap kezdetén máris reflektorfénybe kerülhet. Április 17-e táján ez különösen megmutakozhat házasságában, partnerkapcsolataiban, szerződések, megállapodások megkötésében. Ebben a hónapban jó eredménnyel végez el mindent, helyesen következtet, megújul és felfrissül.

A hónap általános jellege:

7-e után kedvező alkalmak nyílnak arra, hogy személyes megjelenésével is törőd-

jék, és ezáltal magára irányítsa a figyelmet. Ebben a hónapban teljes személyisége a csúcspontjára nyújtja. Valamennyi személyes érdeklődése felgyorsul,

amikor 15-én a Merkúr belép a Kos jegyébe. Versenyezzen bátran, érvényesítse kezdeményezőképességét, és hallgasson a szívére.

Részlet:

Hajtson rá a pénzre 4-e és 6-a között, főként ha már korábban megdolgozott érte. Ezekben a napokban egy régen aktuális előreléptetésre számíthat.

Hogyan oldja meg felmerülő problémáit?

Mutasson erős önértéket és önbizalmat, érzelmet, optimizmust és több pozitív gondolatot! Ne foglalkozzék az anyagi gondokkal, inkább koncentráljon a gazdagságra és a magasabb méltóságra. Pénz van a láthatáron! A karrierje most kevésbé izgatja, és alig változik valami ezen a téren április 21-e után. Karrierje ebben az időszakban megszilárdulhat.

Bizalmas:

Egy szeretett személy vágyik Ön után és szeretne megbizonyosodni az Ön iránta táplált érzelmeiről, de az Ön hétköznapijait és körülményeit már kevésbé tartja fontosnak megismerni. ▲

Dr. Csalay András

A vakok olvasási lehetőségei

(Folytatás)

Az „olvasás” eszközei

A hangos könyv nagy előnye, hogy használata egyszerű és kényelmes. Rádásul szinte naprakész az információk továbbításában. Hátránya viszont, hogy minőségét meghatározza a felolvasó színész beszédstílusának érzékletessége, plaszticitása. Ezért e könyvtípus nemegyszer már műfajában is leértékelődik egyfajta — akár házimunka közben is működtethető — háttérolvassássa.

A Braille-írással készített könyvek ellen a fordítások lassúsága, az átírt művek nehézkes kezelhetősége szól, valamint az, hogy ezt az olvasási formát technikailag magas szinten csak kisgyerekkortól gyakorolva lehet elsajátítani. Pótolhatatlan érdeme viszont eme könyvformának, hogy lehetőséget nyújt mások közbeiktatása nélkül az élmény valódi, személyes átélésére, egyúttal pedig szellemi kreativitást fokozó, a képzelet szabadságát biztosító nyelvi formát ad olvasója kezébe.

A tapintáson és a halláson alapuló olvasás lehetőségének megteremtője és fejlesztésének legfontosabb hazai központja a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, melynek keretében hangos könyvtár működik. Beindult már két kazetás újság jól felszerelt stúdióval, valamint

üzemel itt egy Braille-könyvtár is, amelynek viszont csupán elavult technikai felkészültségű nyomda áll rendelkezésére. A nyomda kapacitásának 85-90 %-át a néhány száz példányban kiadott sajtótermékek előállítására köti le. Ezek közül az egyidejűleg utcára kerülő pontírasos Rádióújság tekinthető a legfontosabbnak, hiszen ez a „műfaj” nyújtja a vak ember számára a legszélesebb információs bázist, és szinte ez az egyetlen olyan tömegkommunikációs eszköz, melynek igénybevételénél a nemlátó ember nincs aránytalan hátrányban látó társaival szemben. A kapacitás fennmaradó része a szépirodalomé, ami, figyelembe véve a részben kézi szedést és a teljesen kézi, laponkénti sajtóolást, rögtön érthetővé teszi e könyvtár gyarapodásának lassúságát.

A pontírasos könyvek használata egyébként sem tarozik a legkönnyebb foglalatosságok közé. Egy kb 300 oldalas prózai mű 20-21 nagyméretű kötetben fér csak el az átírás után. Szinte elrettentőnek hat, hogy Victor Hugo Nyomorultak c. könyve például 59 kötetet tesz ki. Ez természetszerűleg magával hozza, hogy a könyvtári kölcsönzés jobbára csak kerek kocsival vagy taxival oldható meg.

A Braille-könyvtár állománya jelenleg 647 mű, ami néhány ezer kötetben testesül meg, s ez a szám évente alig néhány alkotással gyarapodik. A könyvtár 1991. év elején 704 olvasót tartott számon, ezek 50-60 százaléka törzsvendégnek tekinthető. Ha figyelembe vesszük, hogy igen sokan vidékről jönnek fel, úgy ez igen magas aránynak számít.

A vakok könyvtárrendszerének másik alappillére a Hangos Könyvtár, mely ez idő

szerint 1770 művet vallhat magáénak. Egy-egy alkotás — szemben a pontírással — könyvek egyediségével — itt nyolc-kilenc példányban is rendelkezésre áll. Bár a könyvtári állomány kétharmad részét a szépirodalom teszi ki, a Magyar Rádió felvételei és tananyagok is szép számban találhatók kazettán.

Az átmásolásra szánt könyveket egy könyvkijelölő bizottság — melyben könyvtárosok, tanárok és a szövetség szakemberei vesznek részt — választja ki. Az átmásolást végző stúdió évi kapacitása 120-150 mű. Ez a hatvanas években alapított hangosító bázis mára odáig fejlődött, hogy egy mű átfutási ideje jóformán csak a színész szellemi és időbeli kapacitásától függ. Ennek köszönhető, hogy pl. a Zsivago doktor kazettás változata alig valamivel később jelenik meg a nyomtatott kötetnél.

A Hangos Könyvtárnak 1991-ben 1275 tagja volt, akik összesen 4370 alkalommal éltek a kölcsönzés lehetőségével. A „hallgató olvasók” közül több mint ezren budapestiek és a többiek nagy része is a környéken lakik. A vidékiek viszonylag alacsony aránya azonban inkább eredmény, mint hiányosság. 1985 óta ugyanis a Művelődési Minisztérium (valamint jelenlegi jogutódja, a Művelődési és Közoktatásügyi Minisztérium) folyamatosan szállít a fővároson kívülre is hangoskönyveket 24 könyvtárba. A megyei könyvtárak az OSZK KMK által összeállított, úgynevezett kétszázás listáról maguk is igényelhetnek műveket. Bár az így beszerzett kazetták elsősorban a könyvtárak zenei részlegeiben hallgathatók meg, esetenként annak sincs akadálya, hogy szociális otthonokba, öregek otthonába, vagy magánszemélyekhez kerüljenek a

könyvtárak által kölcsönzött kazetták. Az anyanyelv ápolása, fenntartása érdekében a Hangos Könyvtár rendszeresen juttat el maganyelvű hangos könyveket határainkon kívül élő magyar származású vakokhoz is, Izraeltől Ausztráliáig.

Meglepőnek tűnhet, mégis a leghétköznapibb célt szolgálják a kazettás újságok. A vakok társadalmi integrációjához, illetve annak teljessé válásához magától értetődően hozzátartozik a hétköznapi hírek információs bázisa is. Ez eddig csupán a rádió közvetítésével volt elérhető a nemlátók számára, holott az írott sajtó éppúgy része kommunikációs rendszerünknek, mint a rádió vagy a televízió. Nem is beszélve arról, hogy az írott, a hallásra, illetve elsősorban a látásra épülő kommunikációs csatornák egymástól eltérő profillal, módszerekkel, eltérő témaválasztási szempontokkal dolgoznak.

Részben az írott sajtóban megjelenő információktól való elzártság feloldását, részben pedig a vakoknak szóló, mindennapjainkban hasznosítható információk gyorsabb áramoltatását szolgálja a Hangos Tájékoztató és a Lapról Hangra elnevezésű kiadvány. E sajátos sajtótermékek a Hangos Könyvtár előtt ücsörgők gyakran egymást túllicítáló hangerejű információcseréjéből nőttek ki, illetve azokból a teadélutánokból, amelyeken látó—olvasó ismerősök, rokonok felolvasással igyekeztek elérni, hogy nemlátó hozzátartozóik a mindennapok politikai, társadalmi, gazdasági, kulturális, tudományos kérdésekben ne szakadjanak el látó társaiktól.

A Hangos Tájékoztató a könyvtári látogatókat szolgálja ki — diszkrét zenei aláfestéssel — a vakok számára hasznos, sajátos jellegű információkkal, afféle hangos faliújságként. Jól megférnek egymás mellett az

egészen egyszerűen csak hasznos ismereteket közlő hírek — például hol és hogyan lehet a vakok újságjaira előfizetni, mi módon lehet öntevékeny csoportokba jelentkezni — a legkülönbébb programajánlatokkal: a Braille-írás és olvasási verseny meghirdetésétől a Katalin-napi bálra szóló meghívásig, és az éppen aktuális könyvújdonságok bemutatásával, ajánlásával. A „központi sajtó” mellett kiépülően van a megyei, illetve a regionális hangos tájékoztatók rendszere is.

A Lapról Hangra c. kiadvány kéthetente—havonta tesz majd kísérletet arra, hogy mélyebb, elemzőbb, sokoldalúbb információkhoz juttassa a nemlátókat, mint amivel az auditív adások hallgatásával juthatnak. A válogatás az ÉS-től a HVG-ig, a KRITIKÁ-tól a MOZGÓ VILÁG-ig igen széleskörű, és nemcsak a hazai, hanem a környező országok magyar nyelvű sajtóját is figyelemmel fogja kísérni. Mindezek mellett vállalt cél, hogy a magyar elbeszélések legszebb darabjaiból folyamatosan tegyen közzé e hangos újság egyet-egyét.

Ez a most még csak alakulóban lévő orgánus, szemben a Hangos Tájékoztatóval és a többi, sajátosan vakok számára készülő újsággal, nem a vakok sajátos belső információcseréjét szolgálná, hanem éppen

ellenkezőleg, a társadalomban jelenlévő, legidősebb kérdésekről igyekszik majd tájékoztatni a síkírással nyomtatott információktól elzártakat: az adózás processzusától a peresztrojka éppen napirenden lévő legújabb váltásáig. Itt csupán az információ továbbításának módja, a hangosítás alkalmazkodik a vakok igényeihez.

***

Miként a politikában alapvető igazság, hogy az információ birtoklása a hatalom egyik legfőbb biztosítéka, úgy a hétköznapiakban is igaz, hogy a társadalomban való cselekvő részvétel előfeltétele a széles körű tájékozottság. A vakok és látássérültek számára a vizuális ingerek továbbította információkról való lemondás egyet jelentene a társadalmon kívül rekedéssel, illetve a teljes passzivitás vállalásával. Együtt élni a társadalommal számukra is csak úgy lehetséges, ha minden szükséges és beszerezhető információval rendelkeznek — azokkal is, amelyekhez csak vizuális módon lehet hozzájutni. Az ilyen információk átírása, átolvasása nekik az emberhez méltó élet lehetőségét jelenti.

(VÉGE)

Farkashalmi Gyula:

A szeretet (hitvallás)

A szeretetnek nincs szava:

nem szószékéről papol,

nem céda és nem szűz lány,

nem sivatagi kőmagány,

melyről költő dalol.

A szeretet nem égi láng,

nem illanó csoda,

nem Messiások ostora,

nem pátozhősök mámore,

nem pincék óbora.

Az olcsó szó mindent leront:

elszáll a bódulat,

s ha megmarad, mi megmarad

meglesz a hó alatt.

Tavaszi évfordulók175 éve született Arany
János

Arany János a XIX. századi magyar költészet egyik legnagyobb alakja. 1817. március 2-án született Nagyszalontán. Édesapja ekkor már 55, édesanyja pedig 45 éves. Tíz gyermekük közül csak kettő maradt életben. A két életben maradt testvér között akkora volt a korkülönbség, hogy amikor Jánoska megszületett, Sára nővére már maga is édesanya volt. A fiúcska idős szülei egyetlen öröme lett.

Fizikailag ugyan gyenge volt, de a tanulásban hamar kitűnt képességeivel. Szülei papnak szánták. Háromnégy esztendőskorára már ismeri a betűvetést. Az iskolában tanárai kedvence lett.

1831 tavaszán, szülei öregségére hivatkozva sikerrel folyamodott segédtanítóságért, mely foglalkozás lakást, tartást és némi fizetséget is jelentett Arany János számára. Tizennégy éves korától

Zichy Mihály illusztrációja Arany J. balladáihoz

kezdve tehát maga tartotta el magát szellemi munkából. Sokan támogatták abban, hogy a debreceni főiskolán folytathassa tanulmányait. Az első kollégiumi félév azonban lelkileg, anyagilag és a tanulmányi eredményt illetően is eredménytelen volt. Törekvéseinek irányát nem lelve, világnézeti válsággal és anyagi problémákkal hadakozva Kisújszállásra menekült segédtanítónak. Itt Török Pál, a későbbi református püspök és mindhalálig jó barát, szárnyai alatt újra megtalálja lelki egyensúlyát.

Tizennyolc évesen ismét visszatér Debrecenbe és hamarosan a diákok legjobbjai közé kerül. A professzorok figyelmé feléje fordult, így komoly anyagi gondjai megszűnnek.

Nagy meglepetést okoz, amikor 1836-ban felcsap színésznek. Azonban csalódik a színész pályában és hamarosan felhagy vele.

Ezt követően a vereség szégyenével hazatért Szalontára, ahol egy összetákolts viskóban a legnagyobb nyomor várta: kolerában haldokló édesanyja és vak édesapja.

1836 őszén, miután az esperest meggyőzték, Arany János korrektor lesz Nagyszalontán. 1839-ben otthagyja a korrektori állást és egy jómódú szalon-tai kereskedő családnál lesz házitanító. 1840-ben „kis nótárius” lesz. Ezzel a hivatással több fizetés, no meg lakás is járt. 1840. november 19-én tartotta eskü-

vőjét szíve választottjával, Ercsey Juliannával, egy helybeli ügyvéd árvájával. Egy év múlva megszületik első gyermekük, Juliska, majd 1844 elején László.

Házassága mindvégig példás, harmonikus volt.

Első munkája álnéven jelent meg 1841-ben, melyben a „Népnevelés”-ről szól. Arany János jelentős nyelvtudással bírt. Jól ismerte a latin, a német, az angol, a görög, a francia, az olasz, a spanyol nyelveket. Jegyzői hivatása közben románul is megtanulta a kommunikációhoz szükséges ismereteket. Műfordításai igen magas színvonalúak.

1845 nyarán az „Elveszett alkotmány”, majd 1846 elején a „Toldy” c. munkáiért megkapta az első pályadíjakat. Egyszerre ismertté vált. Vahot Imre, a „Pesti Divatlap” szerkesztője, azonnal a lap munkatársának hívta. 1847. februárjában megérkezett Petőfi Sándor köszöntő verse és levele is:

„Ki és mi vagy?, hogy így tűzokádó gyánánt

Tenger mélységéből egyszerre bukkansz ki...”

Arany szerényen, de a feléje nyújtott jobbot elfogadva már másnap válaszolt:

„S mi vagyok én, kérdeed.

Egy népi sarjadék,

Ki törzsemnek élek, érette, általa...”

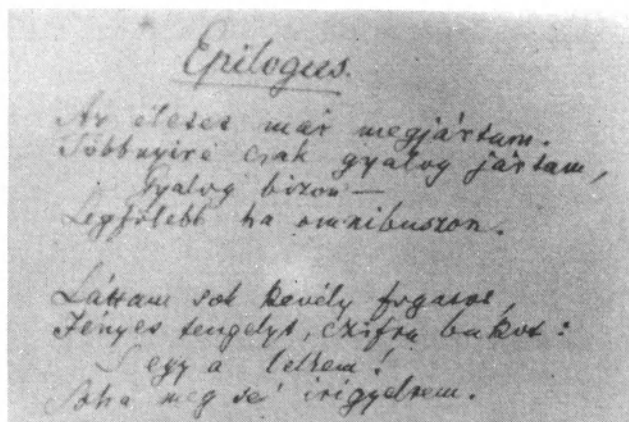
1848 elején a Kisfaludy Társaság tagjává választja. Petőfi bevezeti a pesti irodalmi életbe. A két költő barátságát a világirodalomban is ritka „férfi barátságként” tartják számon.

Petőfi Sándor 1849-ben bekövetkezett halálát követően Arany pályájának

további alakulását a forradalom és szabadságharc élménye szabta meg.

1848-ban Vas Gereben íróval együtt a „Nép barátja” c. hetilapot. Politikai cikkei az új helyzetet, az új rendeleteket magyarázzák és áldozat vállalásra buzdítanak. 1848 őszén néhány hétig nemzetőr Aradon, majd 1849 májusában belügyminiszteri fogalmazó lesz Debrecenben, később Pesten. Ebben a hősiek másfél évben közvetlen forradalmi lírát és katonaköltészetet teremtett (Eldorádó; A rodostói temető; A legszebb király; A rab lelkek; Él-e még egy Isten?...).

A szabadságharc leverése után ismét Szalontára költözött. Szülővárosa ugyanúgy fogadta, mint régen: fanyaloga, kárörömmel, de a maga módján mégis védelmezőn. Előbb írnok, majd Geszten Tisza Domonkos irodalmi nevelését vállalja el. 1851-ben a nagykőrösi egyháztanács meghívását elfogadva a gimnáziumban vállal tanári állást. Közel egy évtizedet tölt Nagykőrösön. Munkáját megbecsülték, költészetét nem gáncsolták. Mégsem érezte jól magát a jómódú parasztvárosban. Ekkori-

Részlet Arany János „Kapcsoló”-éből

ban újul meg költészete a „hűség 48 emlékéhez és a nemzeti egység, helyállás, ellenállás” szellemében. (Szondi

két apródja; A nagyidai cigányok; Csaba királyfi; Zách Klára; Walesi bárdok).

Vívódó költeményeiben a borongó hang mellett burkoltan a zsarnok-gyűlölet is megszólalt. Történelmi balladájában a nagy idők felelevenítésével, a múlt példáival a nemzeti öntudatot kívánta felébreszteni.

Később verselméleti, elvi—esztétikai, irodalomtörténeti problémákkal kezd foglalkozni: kitűnő tanulmányok őrzik ilyen jellegű munkáit.

1858-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé veszik fel Arany Jánost. 1860-ban, íróbarátai biztatására Pestre költözik. Új munkakörei egymást segítve egészítették ki egymást: az Akadémia költő tagja, a Kisfaludy Társaság alkotó szerzője, a „Szépirodalmi Figyelő” és a „Koszorú” mindenek szerkesztője. Az Akadémia titkára lesz 1865-ben, majd 1867-79 között főtitkár. Hivatali tevékenysége és Juliska lányának korai halála (1865 december), csak-

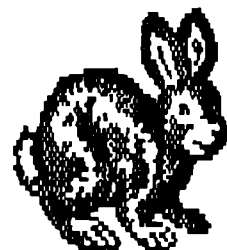
nem egy évtizedre elhallgattatta a költőt. Mindössze a híres „Kapcsos könyv”-be rejtette el bánatát.

Nyomasztóan hatottak rá a politikai viszonyok és a személyi torzsalkodások is. Tétlen azonban ekkor sem volt: sajtó alá rendezte költeményeit, kiadta prózai dolgozatait, lefordította Arisztophanesz vígjátékait.

A 70-es években egészsége gyengülni kezdett. Légzőszervi, máj- és epebántalmi miatt néhány nyarat Karlovy Varyban töltött. A betegség ellenére szelleme mindvégig friss maradt, de egyre jobban kerülte a társaságot. Öregén és betegen a Margitszigeten találta meg a nyugalmat és pihenést. Ennek az időszaknak köszöhetjük az „Őszikék”-et.

1882. október 22-én, legnagyobb barátja Petőfi szobrának felavatását követően egy héttel, ragadta el a halál.

Az Akadémia oszlopcsarnokában ravatalozták fel és tengernyi nép kísérette utolsó útjára azt a halhatatlan költőt, aki a magyar nyelv mindennapi kenyerét tette le az utódok asztalára. ● ● ●

A számítástechnika világából

Ecsedi Csaba: A CD ROM

(Adatbázisok kompakt diszk-en)

Ha elgondoljuk, hogy hány cikk, folyóirat, könyv jelenik meg naponta, nem beszélve a műsorszóró rádió- és

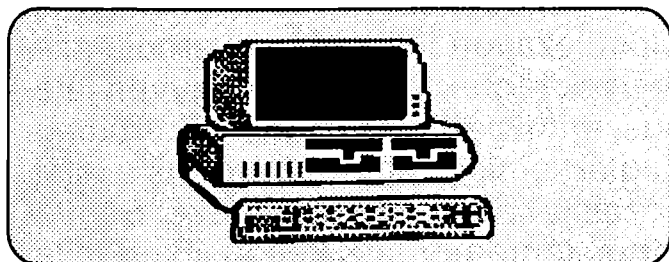
tv adók információiról: nagyon nehéz kiválasztani a számunkra fontos híreket — szinte lehetetlen. Ezen a problémán kíván segíteni a következő módszer. Az elv 100 éves, s végülis ugyanarra a szisztémára épül, mint a hang-

lemez, csak másként szedi le a jeleket. Mennyivel egyszerűbb egy lexikont egy CD-n tárolni, minden évben kiegészítve az új címszavakkal, mint újranyomtatni. Tulajdonképpen ahhoz, hogy adatbázisunk legyen, nincs szükség írható perifériára. Ehhez elegendő egy olvasható periféria, vagyis egy CD ROM, amely most kezd tért hódítani Magyarországon. Mindössze öt-hat évre tehető az a fejlesztés, amely a kompakt diszken történő adatbázis hozzáférhetőséggel foglalkozik. Jelenleg a CD, mint tudjuk, a szórakoztatóiparban használatos, mert a digitális hangrögzítés miatt kifogástalan a zenei minőség.

De képzeljük el azt az esetet, amikor a számítógépbe helyezünk egy CD-lemezt, ugyanúgy mint egy floppy-t. Ha olyan lemezt használunk, amely a zeneműveken kívül grafikus és szöveges állományokat is tartalmaz, akkor a zene lejátszása közben megjelennek az ábrák és kiíródik a szöveg, amit a szerző vagy a kiadó megjelentetni kíván. Ez utóbbi ugyanúgy változik, mint a zeneművek egymás utáni, lejátszási sorrendje. Ezek a lemezek többnyire szabadon felhasználhatók.

Összehasonlítva egy IBM PC winchesterével (40 MB) a CD-n több mint tízszer annyi adat fér el, s az adat hoz-

záférési idő is általában kisebb. Ezt a csodálatos lehetőséget kihasználva jelennek meg (angol nyelven) több száz oldalas katalógusok arról, hogy mi mindenhez lehet eképpen hozzájutni. Néhány példa: telefonkönyv, világtérkép adatokkal, szótárak, lexikonok, enciklopédiák, képes biblia, és amit csak el lehet képzelni...

Mindez nálunk az Akadémia könyvtárában rendelkezésre áll, s előzetes időpont kérés, egyeztetés után megtekinthető és használható.

Az alábbiakban két Philips gyártmányú CD ROM paramétereit ismertetem. Az egyik beépíthető a számítógépbe, a másik külső perifériaként használható. A beépíthető egység adatai: 553/635 MB tároló kapacitás, 176 KB/secundum adatátviteli sebesség 0,8 sec. elérési idő, soros interface csatoló kártya. Méretei: 46x155x215 mm, súlya 0,85 kg. A külső egység eltérő adatai: az elérési idő 0,4 sec., méretei 75x320x280 mm, súlya 4,5 kg. Jelenlegi kereskedelmi irányárak: 40-55 ezer forint.

Megjegyzés: A csak zenei lejátszásra alkalmas CD-lejátszók nem csatlakoztathatók számítógéphez, még akkor sem, ha digitális kimenettel vannak ellátva, mivel ezek csak digitális mágno vagy más digitális hangrögzítésre alkalmas eszközök csatlakoztatását teszik lehetővé.

Remélem, hogy sikerült felkeltenem érdeklődésüket eme várhatóan elterjedő, kiváló lehetőségekkel rendelkező berendezés iránt. ● ● ●

A hetedik játék

Szövetségünk Budapesti és Pest megyei szervezetének Turista Szakosztálya 1992. február 23-án tartotta immár hagyományos műveltségi játékát. Az 1986 óta megrendezett játék iránt évről évre növekszik az érdeklődés.

Ez évben is időben megtörténtek az eseményt előkészítő szervezési munkák. A kérdéseket egy kollektíva állította össze, melynek tagja volt dr. Sziky Lászlóné, Joli néni, az ismert idegenvezető is. Egyébként az ő javaslatára szervezte meg annak idején a szakosztály az első játékot.

Az idén a borús, esős idő ellenére a vasárnap délutáni játékokra nyolc csapat állt össze; még vidékről is jöttek játékos kedvű tagtársak. A válaszokat háromtagú zsüri értékelte. Ennek elnöke Kelemen László, az MTA munkatársa volt. A játék lebonyolításában néhány idegenvezető vett részt, munkájukat tanulók is segítették. A kérdések között irodalmi, történelmi, földrajzi és egészségügyi témák szerepeltek. De bőven hangzott el kíváncsiskodó érdeklődés a tudomány és a technika világából is. A rendezvény utáni beszélgetések során ezeket a kérdéseket sokan kifogásolták, valamint azt is, hogy hiányoztak a zenei kérdések.

A sok-sok érdekes kérdés közül csak egyet említsünk meg, azt, amelyik éppen az idén aktuális, mivel szökőév van. Ezzel kapcsolatban így szólt a feladat: a szökőév mely napján van szökőnap? A válaszolók csak találgatták a kérdéses napot, de hiába. Jó ha

tudjuk, hogy a négyévenként ismétlődő szökőévben a szökőnap február 24-ikén van. Ilyenkor az e napot követő naptári események, névnapok egy-egy napot tolódnak a hónap végéig. Csak március elejével áll helyre a naptári rend.

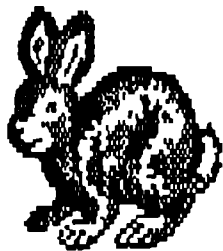
Az izgalmas, sok ismeretet adó játék végére kialakult a csapatok közötti sorrend. Csak néhány pontnyi különbség döntötte el a helyezéseket. Az első csapat jutalma személyenként ezer forint volt. A második csapat kazetákat, hanglemezeket kapott.

A további csapatok között csak egy-egy pont döntötte el a sorrendet.

A játék végén Hirth Ignác, a szakosztály vezetője megköszönte a zsüri és a segítők munkáját, valamint a szövetség értékes anyagi támogatását.

Egyesületünk életében igen nagy jelentősége van az efféle játékok, találkozók szervezésének, tekintettel ezek közösségformáló erejére. Öröndetes, hogy a szövetség megyei szervezeteiben egyre több klubcsoport rendez játékos és egyéb találkozókat. A mai nehézségekkel teli időkben nagyon fontos, hogy az emberek, a tagtársak érezzék azt az összetartó erőt, mely döntő jelentőségű az egyesületi élet fejlődésében. Szakosztályunk most lezajlott játékán is új arcok, személyek tűntek fel mind a negyven játékos, mind pedig a közönség soraiban. Tagtársainkkal együtt örültünk a találkozásnak, az együttlétnak. Segítenünk, támogatnunk kell az ilyen jellegű rendezvényeket a jövőben is. ●

A tudomány világából

Hordozható művesegépek Angliából

(Megjelent a Népszabadság c. napilap gazdasági rovatában)

Jelenleg Magyarországon csaknem ezer vesebeteg jár rendszeresen művesekezésre. Mivel a szerény hazai gazdasági lehetőségek és egészségügyi kultúra miatt csupán 30 ilyen állomás üzemel, a betegek többségének esetenként 100 kilométert is kell utaznia a 4-5 órás kezelésre.

Ezen a helyzeten kíván segíteni az OTP—IKKA, amely a napokban szerződött a Bioproduct nevű brit vállalattal a Magyarországon ez ideig még soha nem használt hordozható műveseállomások importjáról.

A hazai vesebetegek többsége ma még szinte teljesen hozzá van kötve a telepített művesegépekhez. Sokan nem hagyhatják el több napra lakóhelyüket, hiszen égetően szükségük van a heti többszöri kezelésre. Mivel a műveseállomások általában a megyeszékhelyeken találhatóak, a távoli kisfalvak lakóinak nagy megterhelés az állandó utazgatás.

A hordozható művesegép lényege, hogy a műveseállomást lehet a beteghez szállítani. Ez azt jelenti, hogy az akut betegeknél és azokban a kórházakban, ahol nincs állandó műveseállomás, a szükséges heti kétszeri kezelést el lehet végezni.

Maga a készülék könnyedén elfér akár egy személygépkocsi csomag-

tartójában is. Mint Márk Péter, az OTP—IKKA vezetője elmondta, egyelőre négy, egyenként 1,5 millió forint értékű hordozható készülék megvásárlásáról állapodtak meg brit partnereinkkel. Az elképzelések szerint a gépeket leszállításuk után azonnal kölcsönadják egy hónapi kipróbálásra, valamint szakvéleményezésre négy vezető hazai kórháznak.

A hordozható műveseállomások megvásárolhatók. Ám a hazai szűkös anyagi lehetőségek miatt az OTP—IKKA hajlandó bérletbe, illetve lízingbe is átadni a készülékeket. Egyébként amennyiben a próba sikeres lesz, várhatóan az elkövetkezendő egy éven belül még további 20-25 gépet vásárolnak.

A magyar származású brit üzletember, dr. Juhász László egyébként a jelek szerint mindent elkövet a hazai betegellátás színvonalának emeléséért. Nemrég jegyeztette be ugyanis Angliában a Bioproduct nevű egészségügyi alapítványt, amely eddig már több mint 40 ezer forintot gyűjtött össze elsősorban Magyarországra tervezett mozgó műveseállomás számára. Ezenkívül a britek egy teljesen felszerelt műveseállomást terveznek Magyarországra behozni, amelyet egy autóbusszal szállítának a kezelés helyére. A szervezők szeretnék, ha minél többen csatlakoznának az alapítványukhoz, lehetővé tennék egy autó-

26

busz megvásárlását, ami egyik helyről a másikra szállítaná a műveseállomást.

Jelenleg egy művesekezelés egyébként 8-10 ezer forintba kerül, természetesen a betegnek teljesen ingyenes, a kezelések költségét a társadalombiztosítás megtéríti az állomásoknak. Probléma csak azoknál a műveserészlegeknél adódik, amelyek nem önállóan, hanem egy kórházon belül működnek. A tapasztalatok szerint ugyanis a társadalombiztosítástól átutalt pénzek a kórházaknál bekerülnek a közös kalapba, s annak csak egy részéhez jutnak hozzá a műveseosztályok.

— Ezért a műveseosztályok szeretnék, ha a társadalombiztosítás közvetlenül az osztályoknak térítené meg a kezelések díját — válaszolta érdeklődésünkre dr. Domán József, a Margit Kórház osztályvezető főorvosa, a Nephrológiai Társaság főtítkára. — A hordozható művesegépek behozatalának egyébként nem sok jövőt jósolok, mert a hazai művesekezelés fejlesztése elsősorban nem gép kérdése, hiszen azt a legkönnyebb beszerezni. Szerintem kevés betegnek kell mesziről utazni, de az ő szállításukat is a közeljövőben mikrobusszal vagy személygépkocsival meg fogják szervezni, és ez a módszer olcsóbb. Másrészt a művesekezelés szakmailag olyan nehéz feladat, mint mondjuk egy komplikált műtét. Mehet símán, de meg is halhat a beteg. Ezért Magyarországon nagyon magas egészségügyi kultúrá-

nak kell kifejlődnie ahhoz, hogy a kezeléseket kórházi osztályoktól távol lehessen folytatni.

Az OTP—IKKA egyébként szorosan együtt működik a Nephrológiai Társasággal a hordozható művesegépek magyarországi meghonosításában. S ha látványos eredményeket nem is, de talán egy kis reménysugarat várhatunk attól is, hogy a hírek szerint még az idén a parlament elé kerül a hazai vesebetegek ügye.

Sági Andrea:

Hajápolási ismeretek
mindenkinék

A hajról általánosságban

Hajunkat rendszeresen fésüljük, mossuk, vágatjuk, de valójában mégis keveset tudunk róla. Hogyan növekszik? Mitől göndör vagy sima, sűrű vagy ritka?

Engedjék meg, hogy pár szóban megismertessem Önöket fejünk ékeségével, a hajjal.

A fejbőrön négyzetcentiméterenként átlag 130 hajszál található, a fej egészén pedig körülbelül 100 ezer. A hajszálak állandóan cserélődnek, növekedésük nem folytonos, hanem ritmusos. A haj hullása bizonyos mértékig természetes folyamat.

Amennyiben viszont azt tapasztaljuk, hogy az átlagosnál jóval na-

gyobb mérvű hajunk hullása, úgy feltétlenül forduljunk szakemberhez.

A szálak keresztmetszetének alakjától függ, hogy egyenesen vagy csigavonalban illeszkednek-e fejbőrünkhöz a hajsálak.

Ettől függően lehet hajunk göndör, hullámos vagy sima. A pigment mennyisége pedig a színt határozza meg.

A haj ápolásáról

A haj mindig a fej természetes „díszé” volt, és az is maradt.

Az ápolat haj mindenkinek megnyerő külsőt biztosít. Hajunk színe lehet akár szőke vagy barna, hosszú vagy rövid, ha tiszta, előnyösen levágott — közérzetünk kellemes lesz. A haj ugyanolyan rendszeres gondozást igényel, mint bőrünk.

A legelső és legfontosabb feladat a haj és a fejbőr tisztántartása. A legkorszerűbb hajmosószer a sampon, amely egyrészt zsírtalanítja a haját, de ugyanakkor megőrzi csillogását, selymessé, lággyá teszi.

Az alapos hajmosás menete: először hajunkat bevizezzük, majd egy kevés samponnal lemossuk a zsírt és az egyéb szennyeződéseket. Ez az úgynevezett tisztító mosás. Az öblítés után ismét besamponozzuk. Erős masszírozó mozdulatokkal (ujjbegygyel és nem körömmel!) dörzsöljük fejbőrünket. Ez a masszírozás fokozza a vérkeringést és serkentően hat a hajnövekedésére. A másodszori átmosás

után a haját alaposan, lehetőleg folyó vízzel, tisztára öblítjük.

A mosás után ajánlatos a hajbalzsam, mert fényessé és lággyá teszi a hajsálakat. Feltétlenül vegyük figyelembe, hogy hajunk milyen típusu. A balzsamot az utolsó öblítést követően kell felvinni a hajra. Gondosan masszírozuk be fejbőrünkbe, majd folyó vízzel öblítsük le. Szárítás vagy bera-kás előtt használjunk hajfixálót. A fixálót a nedves hajra kell rákenni. Ennek segítségével frizuránk tartósabb lesz. Elsősorban a zselét említem, amely férfiaknak és nőknek egyaránt alkalmas.

A téli hónapokban nagyon ügyeljünk arra, hogy a hajmosás után azonnal szárítsuk meg hajunkat. Ha fejbőrünk megfázik és korpás lesz, hajszesszel vagy korpásodás elleni samponnal kezeljük.

A normál haját elegendő hetente, a zsírosat akár két-három naponta lehet mosni.

A zsíros haj kezelésére a hölgyeknek ajánlanék enyhe formadauert, amely hosszabb távra is zsírtalaníthatja a haját és jó esést adhat neki.

Otthonra pedig egy hatásos pakolást ajánlanék:

Csipetnyi élesztőt, 2-3 csepp citromlevet és egy tojásfehérjét keverjük össze, majd vigyük fel a nedves hajra. 10-15 perc után alaposan mossuk le. Ezt a pakolást férfiak is kipróbálhatják.

Többféle vitaminos hajszesz is kapható az illatszerboltokban. Ezek szakember segítsége nélkül is igénybe vehetők otthon.

28

Sok embernek okoz problémát a száraz haj, mivel az ilyen típus me-rev, fénytelen, nem tartja a frizurát. Havonta egyszer ennél a hajtípusnál is célszerű a pakolás. Mosás előtt egy-két csepp napraforgóolajat elkeverünk egy tojássárgájával és egy kávéskanálnyi mézzel. Az elkészített pakolást hajunkra kenjük, majd 10-15 perc után alaposan lemossuk. Vigyázzunk a szárítással is! A túl forróra állított hajszárítás is töri a haját.

A gyermekek hajápolásáról

A gyermekek hajának mosásához csak gyermeksamponokat használjunk, mert azok nem csípi szemüket. Erre feltétlenül ügyeljünk, mert egy-egy „sírós” hajmosás komoly lelki megrázkódtatást okozhat a gyermekekben.

A gyermekek esetében célszerű a rövid haj viselete. Fiúknál és lányoknál egyaránt egyre divatosabb az úgynevezett tépett, csibészes fazon, mely elől és a fejtetőn rövidebb, hátul pedig hosszabb. Kéthavonta ajánlatos a haját vágatni.

Remélem, hogy a fentiekben elmondtak sokaknak nyújtanak hasznos segítséget hajuk ápolásához. Természetesen bármilyen egyéni kérdésre is szívesen válaszolok, forduljanak hozzám a szerkesztőségen keresztül bizalommal.

Befejezésül pedig csak azt tudom megismételni, hogy: ne feledjük — az ápolat és gondozott haj egyik titka jó megjelenésünknek! ● ● ●

ÍNYENCEKNEK

Remélem, hogy az időről-időre leközlésre kerülő receptekkel örömet szerzünk a háziasszonyoknak és mindazoknak, akik szeretik a különleges csemegéket.

Jó étvágyat kívánunk valamennyiüknek! (a szerkesztő)

Tatár bífstelek

Hozzávalók: 40 dkg marhabélszín, egy tojássárgája, egy kis fej reszelt vöröshagyma, só, pirospaprika, törött bors, mustár, ketchup, szardíniaolaj. A bélszínt kétszer átdaráljuk, majd nagy cipóvá formázzuk. Tálra tesszük, közepébe mélyedést nyomunk, és ebbe üjtük a tojássárgáját. Köré rakjuk kis kupacokban a fűszereket, és kis pohárkában vagy kancsóban adjuk hozzá a szardíniaolajat (de enélkül is jó) és a ketchupot. Az asztalon a család vagy a vendégsereg előtt keverjük össze az egészet, villával alaposan kidolgozva. Akkor jó, ha erősen fűszerezett, enyhén csípős az íze. Mindig pirítóssal tálaljuk!

Gombával töltött tojás

Hozzávalók: 4 kemény tojás, 10 dkg gomba, 10 dkg vaj, só, törött bors. Az apróra vágott gombát 3 dkg vajon sóval, borssal ízesítve addig pároljuk, míg saját levét el nem főtte. Közben a kemény tojásokat megtisztítjuk, félbevágjuk, sárgájukat kivéve, villával összetörjük. Habosra keverjük a maradék 7 dkg vaját, hozzáadjuk a párolt gombát, meg a tojássárgákat, és a tojásfehérjékbe visszatöltve, kifagyasztjuk.

ZENEI ROVAT

Kas László

Emlékezzünk meg Joseph Haydnról

...annak okán, hogy ez év március 31-e születésének 260-ik évfordulója. Nem jubiláris dátum: ennek dacára engedjék meg a reá való emlékezés életműveire, zenei hagyatékára való tekintettel, no meg — Haydn vitathatóan magyar származását illetően — arculatának „magyaros” jellegére való tekintettel is.

Nézzük mindjárt ez utóbbit. Köztudomású, hogy évtizedeket töltött Fertődön az Esterházyak szolgálatában (1769-1790). Itt komponálta vonósnégyeseinek jelentős számát (op.(9-től op. 64-ig).

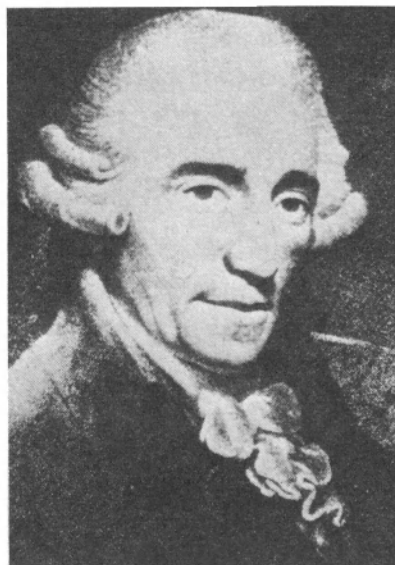
A későbbi opuszok, Haydn legérettebb vonósnégyesei is utalnak kiterjedt magyarországi kapcsolataira. Az op. 71/74-et Apponyi grófnak, az op.76-os sorozatot pedig Erdődy grófnak ajánlotta, illetve az említett magyar főnemesek kérésére komponálta.

Haydn magyaros affinitását hivatott bizonyítani az a tény is, hogy családjának egyik őse (Kaspar Haydn, XVII. sz.) a Moson megyei Tétényben élt, innen költözött Haynburgba. No persze ennek alapján sem érdemeltethetjük ki Haydn mesterral a magyar állampolgárságot, de a tény mégiscsak tény!

Az idő tájt számos zeneszerző alkalmazott kompozícióiban magyaros témákat „all Ungherese” jelöléssel. A jeles „Osztrák—Magyar” zeneszerző

is (utóvégre ebben az államközösségben létezett!) élt ezzel a kézenfekvő zenei lehetőséggel, több művében is. Hogy a kvartetteknel maradjunk: az op. 33. C dúr fináléját hozhatjuk fel eklatáns példának, vagy az op. 54. ugyancsak C dúr adagiojának cigányosan rubatós, folyondárosan folydogáló, improvizatív kísérődallamát. Ez tényleg olyan, mint egy magyar hallgató—nóta; egy ügyes cigányprímás akár a „csak egy kislány van a világon” c. ismert műdalt improvizálhatná hozzá mintegy ellenponttémaként.

Hát ennyit Haydn magyaros karakteréről, dióhéjban. De maradjunk továbbra is a vonósnégyesnél, mert ez a zseniális műfaji csoda egyedül és el-

Joseph Haydn

30

vitathatatlanul „copyright by Haydn”, találmány, szabadalom. Azzal a véletlenszerű, kényszerszülte felismeréssel, hogy egy kamaratriónak az egyik hangszerét megduplázza, vagyis a prímhegedűs mellé egy másik hegedűst ültet az együttesbe, a négy-szólamú zenei szerkesztésmód legáltalánosabb életrekeltésére adott lehetőséget. Kényszerszülte azért, mert Fertődön a kamaramuzsikálásukhoz gyakorta csak ennyi hangszeres állott rendelkezésre. Komponálási, kamarázási kötelezettségének viszont eleget kellett tennie, kitalálta tehát a vonós-négyest. Ezzel egyúttal feladta a leckét Mozartnak, nemkülönben Beethovennek, valamint a napjainkig élt összes jelentős zeneszerzőnek: „az, aki az ami”, az a vonós-négyes komponálásának tudománya nélkül nem lehet „az, ami” lenni óhajt, vagyis vérbeli komponista.

Pedig milyen könnyedek, közérthetőek, naívan egyszerűek Haydn kvartettjei! Tekinthejtük ezeket tán a „szalonzene apoteózisának” — nem lekicsinylendő értelemben. Haydn ugyanis pénztelen ifjúkorában gyakorta művelte az akkori populáris—plebejusi veretű, kocsmái könnyűzenét; ländlereket, drehereket, kontratáncokat (a mai country-music egyesének ősei ezek). Díszes emelvényre, piedesztálra, oltárra emelte ezeket a sokszor ledér hangzású dallamocskákat vonós-négyeseiben. Hallgassuk csak meg az op. 64 Esz dúr kvartett III. tételét (allegretto): mintha egy grinzinigi kiskocsmában ülnénk, vagy Pilisvörösváron sramlizenét hallgatnánk. Bájos, kissé bumfordi módon hangsú-

lyozott, háromnegyedes dobbantós tánc. Szext, illetve kvint hangközökkel ugrál fölfelé a dallam, kacér, már-már frivol gliszszandókkal hidalva át ezen intervallumokat. A hangértékfelezésekkel variált ismétlés befejezésekor égbe tör a kedves melódia: a négyvonalas oktáva már csak flageolettel megszólaltatható esz alaphangjáról tekint vissza egy kecses komplementtel az elragadtatott hallgatóra. Vegyünk még egy példát Haydn egyszerű kifejezésmódjára.

Tekintsük az ugyancsak 64-es opusz (D dúr), a népszerű „Pacsirta” bevezetését. Négy hangból áll mindössze a dallamkészlet. Ezt egy hanggal magasabban szekvenciálisan megismétli, miközben a cselló — Isten mentse őt valamiféle bonyolult ellenpont — egy kutyaközönséges hármashangzatot bukfencezik alulról fölfelé, visszabilenve a hangsor ötödik fokára, majd onnan — mily elegáns koreográfia! — föllibben egy oktávot, és miként egy galamb a keresztúti feszület Krisztusának fejére, visszalendol a hangnem biztonságos alaphangjára, hogy onnan néhány hangnyi „visszszámolásal” előkészítse a pacsirta hegedűn megszólaló, három darab nyolcad értékű felütés támogatott startját, fel a magasba!... Hallgatni kell persze mindezt, nincs szó, mely képes lenne visszaadni ezen jelenség akusztikus vetületét. Beszéljünk inkább — végezetül — Haydn egy másik találmányáról, a hangszerelésről. Mi is az a hangszerelés? Riemann szerint „... a zenekari kompozíció szólamainak hangszerekre való szétosztása”.

Egyszerű, közérthető ez a megfogalmazás: minden további mesterségbeli tanulmány bázisa. Tágabb értelemben egy zene-műnek adja meg a színet, ízét, savát-borsát, de ezen kívül mindenekelőtt megadja a zeneszerző legsajátabb arculatát, kifejezésmódjának egyedi kritériumait. Ha egy zenekari művet, melyet nem ismerünk, megpróbálunk azonosítani, kitalálni, önkéntelenül is a hangszerelését figyeljük, abban kutakodunk a fülünkkel. Jó példa erre a következő: figyeljük csak meg Brahms Haydn variációit. Haydn ezt az ún. „Szent Antal korált” két oboára, két kürtre, három fagottra és egy kontrafagottra írta. (Sajnos, ritkán hallható). Ez a fúvós-gyűttes tökéletesen azonosítja Haydn hangszerelési habitusát. Ám ahogy Brahms hozzányúlt, jóllehet követni szándékozott Haydn hangszerelési stílusát, mégsem tudott kibújni saját bőréből: rányomta brahmsi bélyegét az egyszerű, kenetteljes melódiára. Pedig ez volt első zenekari „szárnypróbálgatása”, még mielőtt szimfóniáihoz hozzákezdett volna.

Igen, ez is Haydn találmánya! Hallgassuk csak szimfóniáit; hangszerelésüket figyelve megkockáztathatjuk azt a tréfás megállapítást, hogy: a bécsi klasszikusok sorát a következő három zeneszerző alkotja: Haydn, Haydn és Haydn...

Tréfát félretéve: előtte sem volt ismeretlen műhelymunka a szólamok hangszerekre való szétosztása. Természetesen Monteverdi is, meg Bach is, majd a mannheimiek is több-kevesebb jelentőséget tulajdonítottak a

hangszerek karakterábrázoló képességének, ezek más-más felharmónikusok által létrehozott színeinek. De önálló esztétikai értékkel felruházni az egyes hangszercsoportokat, ezeket egyidejűleg úgy megszólaltatni, olyan kombinációban, hogy a hangzó egész — a zenekar — mintegy fénykép rajzolja meg a zeneszerző jellemét, sajátosan hangzó nyelvezetét, — ez a mesterség, tudomány, alkotókészség Haydn nevéhez fűződik. Ő nyitotta meg azt az utat, mely a zenekar koloritjának további kiterjesztéséhez vezetett, és lehetőséget adott az őt követő nagy mestereknek, a hangszerelés-tudomány „nagy bölényeinek” — Rimszkij-Korszakov, Richard Strauss, Ravel — a haydni örökségének modernizálásához, továbbfejlesztéséhez.

Haydn egyéb kamaraműveit tekintve megállapíthatjuk, hogy azok kisebb mértékben keltik fel a nagyobbszámú hallgatóság figyelmét, kevesebb alkalommal szerepelnek a hangversenytermek repertoárján, mint az őt követő, főleg romantikus zeneszerzők alkotásai. (Iám, ezek között is akad magyar utalás: az op. 24-26 zongoratrió utolsó tétele: rondo all ongarese!) Zongoraműveinek dinamikája is mérsékeltebb, bensőségesebb: nem illik rájuk Wilhelm Busch idekívánczó versikéje a zongoráról, melyet befejezésül az alábbiakban idézünk. (Wilhelm Busch német költő, író, grafikus éppen egy századdal később született, mint Haydn. Az idősebb generáció az ő szatirikus nyelvezetével tanulta a német nyelvet. Legismertebb műve a Max und Moritz saját rajzaival illusztrált verssorozat).

Ein gutes Tier

*Ein gutes Tier
ist das Klavier
still, freundlich und bes-*

cheiden,

*und muss dabei
doch vielerlei
erdulden und erleiden.*

*Der Virtuos
stürzt darauf los
mit hochgestraubter Mähne.
Er öffnet ihm
voll Ungestüm
den Leib, gleich der Hyene.*

*Und rasend wild,
der Herz erfüllt
von mörderlicher Freude,
durchwühlt er dann,
soweit er kann,
des Opfers Eingeweide.*

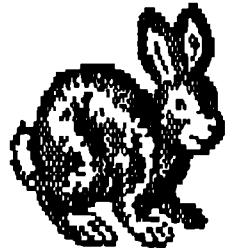
*Wie es da schrie,
das arme Vieh,
und unter Angstgewimmer
bald hoch, bald tief
um Hilfe rief
vergess ich nie und nimmer.*

Egy szelíd jószág

*Jámbor, szerény
türelmes lény
e háromlábú állat,
– a zongora.*

*Am mily fura:
hajszolják, mégsem fárad*

*Jön a művész!
Támadni kész
lobogó láng – sörény-
nyel;
hiénaként
okozva kínt
örömmel, kedvvel – kénnyel*

*Mint egy dúvad,
szívét bósz, vad
gyilkos szándék uralja.
Áldozatát –
– a zongorát
zsigeréig kimarja!*

*Hogy zokog, sír!
Mit nem kibír
Polyhymnia ökre.
Halálra szánt
segélyt kiált:
szánja szívem örökre!*

(Ford. Kas L.)

„Compositeur am Morgen. Karikatur auf Krepplsetzer.“

Wilhelm Busch egyik karikatúrája

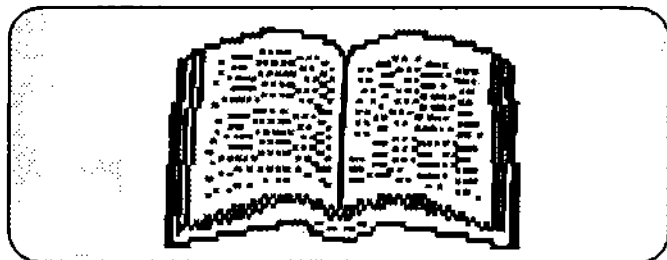

Fedorné Hidvégi Andrea

Könyvismertető

Illés Endre írta, a címe: Igézet. Bölcs mosollyal néz rám a címlapról az író, tekintete az emberi lélek mélyére lát. A könyv — alcíme szerint — képeskönyv. Más, mint a megszokott úti-könyvek. Mint a kaleidoszkóp színpompás ábrái villannak fel az emlékek. Esszék, rövid novellák, pár soros jegyzetek sorakoznak a könyv lapjain. Időben és térben egyaránt hosszú utat járunk be az író vezetésével. Egy hang, egy tárgy, egy már-már elfelejtett illat, és máris ott az újabb emlék, vakító élességgel. Az első emlékek, mint töredezett, megsárgult fényképek a Felvidéken töltött gyermekkor idéznek. A könyvben tovább lapozva kitágul a világ: az orvostanhallgató szemével nézve a szürke, unalmas Budapest

színes, különös kalandok színtere. Az ostrom rémségei, a tavaszi ujjászületés boldog pillanatai is helyet kapnak a könyvben. Tovább tágul a kör. Előbb a Kárpát-medencében állít meg egy-egy hétköznapi csoda, majd egyre tá-

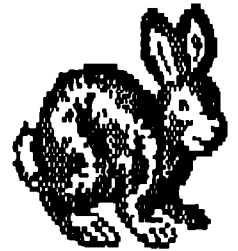
volabbi tájakon vándorolunk: Európa után Dél-Amerika és az Indiai óceán exotikus országaiban. A tájak, városok színes, eleven leírása karnyújtásnyi közelségbe hozza az elérhetetlent, de a természet csodái és az emberek halhatatlan alkotásai az írónak csak háttérként szolgálnak. Minden történet középpontjában az Ember áll. Az esendő és mindenható, a bölcs és földhözragadt, hétköznapi ember. Az író bölcs humorral és vesébelátó szeretettel ír a történelem árnyékában élő kisemberről és így egyaránt meghitt ismerősünné válik a lőcsei gimnázium temploma és a Butantan intézet kígyófarmja. Zaklatott, rohanó körünkben ritka kincs ez a könyv, mert olvasóját egy lélegzetvételnyi nyugalommal ajándékozta meg.

A könyv hangoskönyvtárunkból kölcsönözhető. ● ● ●

Illés Endre

Az árueledés hírei

Értesítjük tagtársainkat, hogy árueledésünkben az alábbi új termékek kaphatók:

NYOMDAI TERMÉKEK

Zongoraiskola (kezdőknek)
1 füzet ..... 30,00 Ft.
Zongoraiskola (kezdőknek)
2 füzet ..... 60,00 Ft.
Szórakoztató zenészek vizsgaanyaga 1 füzet ..... 30,00 Ft.

AZ ALÁBBI TERMÉKEKNEK MEGVÁLTOZOTT AZ ÁRA:

Braille—lap dupla ív ..... 1,60 Ft.
Braille—lap A/4 ..... 0,80 Ft.

KAZETTÁK

C 60-as polimer kazetta .... 52,50 Ft.
C 90-es polimer kazetta .... 81,30 Ft.
Siptár féle német nyelvlecke
(6 db C 90-es kazetta
+ kis doboz) ..... 459,00 Ft.
Válaszok szobanövénykedvelők
kérdéseire (7 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 430,00 Ft.
Oktatási anyag telefonkezelők
számára
(2 db c 60-as kazetta) ..... 115,00 Ft.
Masszázs kazetta (12 db C 60-as ka-
zetta + közepes doboz) ... 729,00 Ft.
Zöldségtermesztés a házikertben
(11 db C 60-as kazetta
+ közepes doboz) ..... 672,00 Ft.
Home-Lab szoftver rendszere
(3 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 200,00 Ft.

Mit kell tudni a kutyámról? (2 db C
60-as kazetta) ..... 142,50 Ft.
Béres csepp (2 db C 60-as kazetta)
..... 115,00 Ft.
1111 ötlet háziasszonyoknak
(4 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 257,50 Ft.
Angol nyelv alapfokon
(4 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 257,50 Ft.
A HT-1080 Z isk. számítógépprogram
(7 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 430,00 Ft.
182 recept a mikrohullámú sütőhöz
(5 db C 60-as kazetta
+ kis doboz) ..... 315,00 Ft.
A mikrohullámú
sütő titkai ..... 257,50 Ft.
Hangoskönyvtári
katalógus (4 db) ..... 257,50 Ft.
Gárdonyi Géza : Egri csillagok
(1-26 kazetta) ..... 1534,00 Ft.
Samsung kazetta C 60-as .. 67,50 Ft.
Balzac: A számárbőr ..... 844,00 Ft.
Dante: Isteni színjáték .... 901,00 Ft.
Illyés Gyula:
Petőfi Sándor ..... 1181,00 Ft.
Az 1992. évi Adótörvény 1-4 kazetta
(Megjelent a Magyar Közlöny januári
számában) ..... 257,50 Ft.

EGYÉB ÚJ TERMÉKEK

Dominó ..... 250,00 Ft.
Konyhamérleg
(50 dkg-ig) ..... 1 000,00 Ft.
Zenélő golyó ..... 250,00 Ft.

Felhívás

35

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy az elmúlt évhez hasonlóan az idén is lehetőség nyílik a Vakvezető Kutya-képző Iskolában (1212 Budapest, Duna-dűlő sor 206338) tíznapos, illetve igény szerinti ötnapos turnusokban önköltséges üdültetésekre az alábbi időpontokban:

- 1992. április 8—április 17.,
- 1992. április 22—május 1.,
- 1992. május 6—május 15.,
- 1992. május 20—május 29.,
- 1992. június 3—június 12.,
- 1992. július 8—július 17.,
- 1992. július 22—július 31.,
- 1992. augusztus 5—augusztus 14.,
- 1992. augusztus 19—augusztus 28.,
- 1992. szeptember 2—szeptember 11.

Az iskola megközelíthető a 3. metróvonal Kőbánya—Kispest végállomástól a 48-as autóbusszal. Az iskola az autóbusz végállomásánál található.

A beutaltak elhelyezése 4x2 ágyas, fürdőszobás szobákban történik, 500 Ft/nap/szoba térítés ellenében.

A beutaltak az üdülés időtartama alatt az iskolában lévő társalgót és teakonyhát is igénybe vehetik. A konyha csak reggeli és vacsora készítésére alkalmas. Az ebédelésre az iskolától kb.

10 percre lévő étteremben van lehetőség.

A társalgóban TV, HIFI-torony és különböző magnókazetták állnak

rendelkezésre. Az üdültetés tartama alatt a beutaltak horgászási lehetőséggel is élhetnek.

A vakvezető kutyával közlekedők az üdülőbe kutyáikat is magukkal vihetik. A kutyák élelmezése az iskolán —külön térítés ellenében— megoldható.

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy az orvosi ellátás nem biztosított a közelben, így súlyos beteg, vagy orvosi felügyeletre szoruló egyének, lehetőség szerint, az üdülésre ne jelentkezzenek.

Az üdülésre szövetségünk 14 éven felüli tagjai jelentkezhetnek látó kísérellel. Jelentkezni a szövetség Rehabilitációs Osztályán lehet: Budapest, XIV. Hermina út 47. Az üdüléssel kapcsolatos további felvilágosításért is szíveskedjenek az osztályhoz fordulni.

Felhívjuk továbbá a figyelmet arra, hogy az üdülőbe tíz éven aluli gyermek nem utalható be. A szövetség a térítési díj ellenében csak szállást, illetve a fentiekben említett szolgáltatást biztosítja.

A jelentkezők számára a házirend betartása kötelező.

Várjuk tagtársaink jelentkezését!

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Szövetségünk felső- és középfokú tanulmányokat folytatók részére pályázatot hirdet 1992. június 30-i határidővel.

1. SZELDHOFFER ALAPÍTVÁNY

Az alapítvány tőkéje 20 ezer forint. Erre az alapítványra azok a tanulók pá-

36

lyázhatnak, akik szociális helyzetüknél fogva anyagi támogatásra szorulnak. Az alapítvány segédeszköz vásárlásához kíván segítséget nyújtani, illetve pénzbeli támogatásban részesíti a jó tanulmányi előmenetelű, de szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat.

2. MENTUS-DÍJ

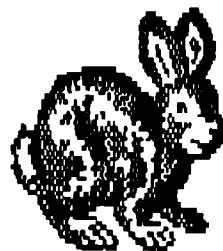
Lekötött tőkése 500 ezer forint. A közép- és felsőfokú tanulmányokat folytató tanulók vakügyi segédeszköz vásárlásához kíván segítséget nyújtani. A középiskolai tanulmányokat folytató pályázati feltételül: matematika, fizika, magyar, történelem, tantárgyakból legalább 4,5 átlageredményt kívánunk meg.

A felsőfokú tanulmányokat folytatók esetében a pályázat feltétele egy érvényes fél-év.

3. MAGYAR LÁSZLÓ ALAPÍTVÁNY

Nagy értékű segédeszköz vásárlásához kíván segítséget nyújtani fiatal, vak házaspárok részére. Tőkése 200 ezer forint. Pályázni az alapítvány éves kamat összegére lehet 1992. szeptember 30-ig.

A pályázatokat a megadott határidőig a MVGYOSZ Rehabilitációs Osztályához kell benyújtani (Budapest, 1146 Hermina ú. 47., tel: 12-10-440/29-es mellék), valamint bővebb felvilágosítást is itt kaphatnak az érdeklődők.

Bényei József:

Arctalan álom

*Megvakult tegnap a világ,
többé nem látja arcom.*

Szememhez érek,

Vér.

Meleg.

Mától az éjszaka örök,

a létezés árnyatlan álom.

Es sár a föld

Arcom siratja.

***

Szemem

Hasztalan nézem a világot,

tárgyaim nem tükrözi vissza.

A valóságtól védett a szemem

s végérvényesen tiszta.

Hirdetések

Ukrajnában élő, magyar nemzeti-ségű 47 éves gyengénlátó sorstársnőnk nagyon szeretne megismer-

kedni baráti levelezés céljából. Jelenleg leszázalékolt nyugdíjas, s ez lelkileg nagyon megviseli. Korábban, először mint titkárnő, majd mint tanítónő dolgozott. Hasonló korú és sorsú társak leveleit várja az

alábbi címre: Láncai Erzsébet 295510 Beregszász, Kárpát—Ukrajna PF. 113.

***

Eladó megfizethető áron, egy a gyengénlátók olvasását segítő GRANDOPTIK elektronikus olvasó segédeszköz. Bővebb felvilágosítást kaphatnak Kovács Valériától a 112-67-34-es telefonszámon az esti órákban.

***

Eladó egy HomeLab típusú beszélő számítógép. Érdeklődni lehet Hoffmann Miklósnál a (06-96) 18-542-es telefonszámon

***

Jutányos áron eladók Braille-írási könnyűzenei zongora darabok kottái, valamint ugyancsak Braille-írási klasszikus és romantikus zongoraművek kottái. Cím: Fehér Dezső, Budapest, 1203 Baross u. 47. V.em. 22. Érdeklődni naponta lehet.

***

160 cm magas, 67 kg, fekete hajú és kék szemű 27 éves, gyermekét egyedül nevelő elvált vak asszony megismerkedne élettársi kapcsolat céljából korban hozzáillő férfival. A

természetet és a zenét kedveli. A leveleket sík- vagy pontírásban "Tavasz" jelképre a szerkesztőségbe kéri.

***

Alig használt OPTACON olvasókamera sürgősen eladó. Érdeklődni csak levélben az alábbi címen: Bodonyi Andrea, Lőrinci, Ságvári u. 65. 3021

***

41 éves vak férfi keresi nem látó vagy gyengénlátó hölgy ismeretséget. A leveleket "Kék nefelejcs" jelképre a szerkesztőségbe kéri.

***

35 éves, jó kedélyű, családszerető, érettségizett szakmunkás látó férfi vagyok. Vidéken élek. Házasság céljából várom korban hozzáillő gyengénlátó, vagy látó hölgy levelét "Feri" jelképre a szerkesztőségbe.

***

18 éves, irodalmat kedvelő vak lány korban hozzáillő lányokkal és fiúkkal levelezne pontírásban. Cím: Tóth Adrienn, Vásárosnamény, Naményi Pátens u. 32.

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N

SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R

YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS PHOTO AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

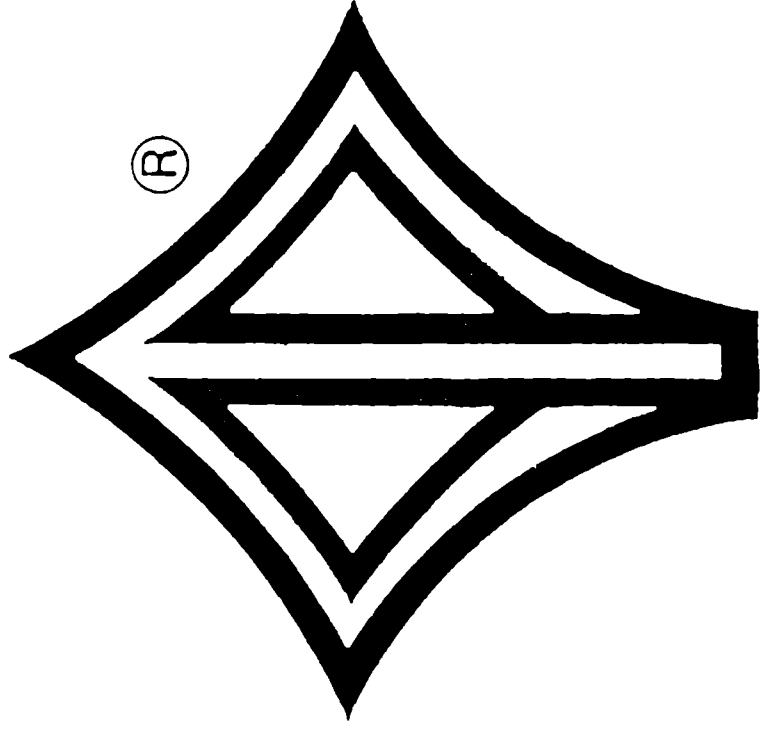
2691 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

Gyártja:

Proxerv az ön partnere !

Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

• Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

**Gazdálkodó
szervezeteknek ajánljuk:**

Titkár céginformációs és levelező
rendszer

- ☛ Céginformáció, partner nyil-
vántartás
- ☛ Levelezés hat nyelven
- ☛ Iktatás
- ☛ Határidő nyilvántartás

Pénzügyi kintlevőségek rendszere

- ☛ Akkreditívek
- ☛ Benyújtások, befolyások
- ☛ Széleskörű lekérdezési lehető-
ség

**Külkereskedelmi
tevékenységet
folytatóknak ajánljuk:**

Külpiazi információrendszer

- ☛ Szöveges és számszerű külpia-
ci információk
- ☛ Relációnkénti elemzések
- ☛ Egyedi adatstruktúra felépíté-
sek

Komplex külkereskedelmi rendszer

Export modul

- ☛ Ajánlatok, engedélyek köté-
sek, lebonyolítás
- ☛ Vám 91
- ☛ Ügylet követés
- ☛ Teljeskörű gépi okmányolás

Oktatás

- ☛ Alapfokú számítástechnikai is-
meretek
- ☛ PC számítógép kezelő képzés

**Rendszereink egymással
kapcsolhatók, modulonként is
megvásárolhatók.**

